

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24Inzeratni oddelci: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglaševanje v Italijo in
inverzno: UPI S. A., MILANORačuni: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 lir.Uredništvo:
Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopis se ne vračaja.

Feindlicher Grossangriff östlich der Orne durch Gegenangriffe zum Stehen gebracht

Strassenkämpfe in St. Lo — Absetzbewegungen in Italien — Grosse Abwehrschlacht zwischen Galizien und Peipussee dauert an — Kämpfe in Richtung Lemberg — 89 Terrorflugzeuge abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 19. Juli. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Normandie trat der Feind nach mehrstündigem Trommelfeuer und heftigen Luftangriffen nun auch östlich der Orne zum Grossangriff an. Erst nach schwersten Kämpfen und unter hohen Verlusten konnte der Gegner in unsere Stellungen eindringen, wo er nach Abschluss von 49 Panzern durch unsere Gegenangriffe zum Stehen gebracht wurde. Südlich Caen scheiterten alle feindlichen Angriffe.

Auch im Raum St. Lo wurde gestern erbittert gekämpft. Nachdem während des Tages alle Angriffe gegen St. Lo abgewiesen waren, drang der Feind in den Abendstunden mit Panzern in die Stadt ein, wo sich heftige Strassenkämpfe entwickelten. In Luftkämpfen verlor der Feind 22 Flugzeuge, zwei weitere wurden am Boden zerstört.

Bei einem Säuberungsunternehmen im französischen Raum wurden 70 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Schweres Feuer der »V 1« liegt weiterhin auf London und seinen Ausenbezirken.

In Italien setzte der Feind seinen Grossangriff von der Küste des Ligurischen Meeres bis in den Raum von Arezzo sowie im Adriatischen Küstenabschnitt fort. Während er südlich und südöstlich Livorno abgewiesen wurde, setzten sich unsere Truppen östlich davon kämpfend auf das Nordufer der Arno ab. In Raum beiderseits Pegibonsi blieben stärkere Angriffe des Gegners ebenso erfolglos wie westlich Arezzo.

Südwestlich Ancona griff der Feind auf schmaler Front mit starken Panzerkräften an und erzielte unter hohen blutigen Verlusten einen tieferen Einbruch. Die schweren Kämpfe, in deren Verlauf 18 feindliche Panzer abgeschossen wurden, nahmen in den Abendstunden noch an Heftigkeit zu. Der völlig zerstörte Hafen von Ancona wurde daraufhin aufgegeben und die Front hinter den Reno-Abschnitt dicht nördlich Ancona zurückgenommen.

Im Osten dauert die grosse Abwehrschlacht auf der gesamten Front zwischen Galizien und dem Peipussee an.

Im Südbereich steigerte sich die Wucht der feindlichen Angriffe besonders östlich des oberen Bug. Hier tobten schwere Kämpfe mit dem in Richtung auf Lemberg angreifenden Feind. Seit dem 14. Juli wurden in diesem Abschnitt 431 sowjetische Panzer vernichtet.

Westlich Kowel traten die Sowjets erneut zum Angriff an. Auch hier sind heftige Kämpfe im Gange. Auf dem Westufer des Njemen zerschlugen unsere Truppen im Raum von Grodno und Olita übergesetzte feindliche Kräfte. Nordwestlich Wilna wurden alle feindlichen Angriffe abgewiesen.

Im Seengebiet südlich der Düna hielten unsere Truppen den fortgesetzt angreifenden Bolschewisten unerschütterten Stand.

Nördlich der Düna bis zum Peipussee wurden Angriffe stärkerer sowjetischer Kräfte unter Abschluss zahlreicher feindlicher Panzer zerschlagen. Nur in einigen Einbruchstellen dauern die Kämpfe noch an.

Schlachtfliederverbände vernichteten wiederum eine Anzahl sowjetischer Panzer, Geschütze sowie mehrere hundert Fahrzeuge. In Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden 57 feindliche Flugzeuge zum Absturz gebracht.

Ein starker nordamerikanischer Bomberverband griff im Ostseeraum an. Besonders in Kiel entstanden Schäden in Wohnvierteln und Personenverluste.

Ein weiterer Bomberverband griff Orte in Süddeutschland an.

In der Nacht fanden schwächere Angriffe gegen den Raum von Köln, gegen das Ruhrgebiet und auf Berlin statt.

Bei allen diesen Angriffen wurden in Luftkämpfen und durch Flakartillerie der Luftwaffe 89 feindliche Flugzeuge, darunter 69 viermotorige Bomber abgeschossen.

Die IV. Sturmgruppe des Jagdgeschwaders 3 unter Hauptmann Moritz brachte allein 49 viermotorige Bomber zum Absturz.

Naraszajoca ogorčenost bojev v Normandiji

Berlin, 18. jul. V Normandiji so se borili v ponedeljek v istih odsekih kakor v nedeljo, toda z naraszajoca ogorčenostjo.

V nedeljo zvečer so nemške čete na področju južnozapadno od Caena podvezle več močnih protinapadov ter sovražnika, ki je vdrl v razvaline Noyersa, vrgle iz kraja. Le na kolodvoru so se Britanci še nekaj ur obdržali, dokler jih tudi odtod niso pregnali v bližinski borbi. Tudi v ostalih odsekih so se nemški oklopniki grenadieri prebili naprej. V Vendesu so uničili naprej prodrele sovražnikove sile in vzhodno od Bougyja so prisilili sovražnika, da je prenehal napade. S tem so bile izrgane številne prednosti, ki so stale sovražnika v nedeljo zelo velike izgube in ki jih je dosegel na zapadnem bregu Odona. Britanci kljub velikim izgubam niso popustili. V noči na ponedeljek in ves dan so ponavljali svoje napade proti zapadu in jugozapadu, toda nemške čete so nudile močan odpor in povsod prehajale v protinapade, ki so jih podvezali od juga. Sovražnika so vrgle iz Esquay-ja in zasedle višino 112, za katero so se v prejšnjih dneh zelo borili. Sele tukaj je bilo močnejše spoznati veličino sovražnikovega poraza, ki ga je doživel v prejšnji noči, ko je brezuspšno napadel v reflektirajoči svetlobi s številnimi žarometi obsejanih nizkih oblakov s številnimi oklopniki-metalci plamenov in pehoto. Severno pobočje te višinske točke je bilo pokrito z uničenimi oklopniki in stotinami padlih, ki jih je zagrabil in uničil peklenjski obrambni ogenj. Zaradi svojih težkih izgub niso nadaljevali Britanci tukaj napadov. Namestu tega so poizkušali, da bi prodrli nekoliko zapadno iz gozdov od Odona, med Gavrusom in Bougyjem proti jugu. Težki topniški ogenj in oklopniki so podpirali ta sunek, toda tudi ta naskok je bil kmalu ustavljen. Tudi napadi sovražnika med Bougyjem in Vendesom niso uspeli. Britanci so prodrli sicer nekoliko naprej, toda na nobenem mestu jim ni uspelo, da bi prešli preko črt, ki so si jih priporili že v nedeljo.

Na jugu polotoka Cotentin so nadaljevali Američani, potem ko so dovedli nove, sveže sile, napade na istih mestih kakor prejšnjega dne. Glavni sunki so bili izvedeni od vzhoda, severovzhoda in severa proti St. Lōju, med katerimi se je sovražnik mestu nekoliko priljizal. Osvojitev tega ozkega pasu je stal Američane občutne izgube. Vas Martinville so morali 15krat napasti, toda kljub temu jim ni uspelo zavzeti grča, zapadno od kraja. V odseku med reko Viro in Tauto so pritisnile močne sovražnikove sile pri Pont Herbertu in južno-zapadno od Les Champs de Losque-ju proti cesti St. Lō-Perriers. Tukaj so v teku energični protinapadi.

V noči na torek se je razvilo na morju pred normanskimi obalo in predvsem na vzhodnem izhodu iz Rokavskega preliva živahno bojno delovanje. Potem ko je sovražnik v pretekli noči napadel z lovskimi bombniki lahke zaščitne oddelke nemške vojne mornarice, je nadaljeval v pretekli noči napade in poleg letal poslal v borbo tudi brze bojne čolne in brze topniške čolne. Nemški oddelki so naglo ugotovili sovražnika in s svetilnimi granatami razsvetlili bojišče. V ogorčenem topniškem dvoboju, pri katerem so bile sovražnikove edine zelo težko zadete, so prisilele nemške zaščitne skupine sovražnika k umiku. Sovražnikovi brzi bojni čolni so se zamigili in se umaknili z veliko brzino.

urad je ugotovil, da so vse zveze močno preobremenjene. Uradniki ne zmorejo več svojega dela, vedno znova pozivajo javnost, naj telefonira v najnujnejših primerih, toda prav sedaj ljudje mnogo več telefonirajo kakor prej. »Daily Telegraph« javlja, da so zaradi preutrujenosti izmenjali del uradnikov londonske telefonske in telegrafске službe in jih zamenjali z močmi iz Manchestera. List poroča nadalje, da so morali tudi za londonske avtobuse pozvati šoferje in sprevodnike iz Manchestera in Sheffielda.

Zeneva, 18. jul. Kakor javlja agencija »United Press« iz Londona je osredotočena udarna sila orožja »V 1« sedaj na London. Leteče bombe so povzročile občutne izgube in materialno škodo.

Angleško razočaranje

Stockholm, 18. jul. Kakor je razvidno iz londonskega poročila lista »Stockholms Tidningen« se v Angliji zopet pojavljajo kritični glasovi o počasnem napredovanju zaveznikov v Normandiji. Tako govori na primer znani vojaški sodelavec »Daily Mail«, Liddel Hart, o »razočaranju nad neznačajnim napredovanjem«. Po padcu Caena so se upanja sicer zboljšala, vendar so mnogo prekoračila dejstva. Kmalu se je pokazalo, da zavezniki Caena niso popolnoma osvojili, marveč so se Nemci umaknili le preko Orne, ki teče skozi mesto. Hart je mnenja, da je težko reči, če bodo nadaljnji sunki lahko zlomili tako trdovratno obrambo, ali pa, če bodo ti sunki le močno obrabili napadalec.

Gauleiter Grohe državni komisar v Belgiji in severni Franciji

Berlin, 19. jul. Na Führerjev ukaz z dne 13. julija 1944 je bila zamenjana dosedanja vojaška uprava v Belgiji in severni Franciji s civilno upravo, na katere čelu je državni komisar za zasedena ozemlja Belgije in severne Francije. Za državnega komisarja za zasedena ozemlja Belgije in severne Francije je imenovan Führer gauleiterja Groheja.

Za področje, ki pripada severni Franciji, bo imenovan poseben civilni komisar, ki bo neposredno podrejen državnemu komisarju za zasedena ozemlja Belgije in severne Francije.

Za novo ureditvijo je prenehala služba vojaškega poveljnika v Belgiji in severni Franciji. Vojaški poveljnik je upravljal podrejena področja in je razen tega izvrševal tudi vojaško sodstvo na tih področjih. To sodstvo bo izvrševal v bodoče poveljnik vojske v Belgiji in severni Franciji. Za poveljnika vojske v Belgiji in severni Franciji je imenovan Führer potohne generala Grasseja.

18. julija 1944 je predal dosednji vojaški poveljnik Belgije in severne Francije generalni polkovnik von Falkenhausen v Bruslju posele s civilnega področja novemu državnemu komisarju gauleiterju Groheju in posele z vojaškega področja pehotnemu generalu Grasseju.

Nova albanska vlada

Tirana, 18. jul. Kakor javlja albanska brzojavna agencija, je poveljnik regentski svet po odstopu dosedanjega min. predsednika Mitrovica sestavo nove vlade Fari Duni. Nova vlada je sestavljena takole: Fari Dune, min. predsednik in začasni notranji minister, Ekrem Vlora zunanji minister in začasni pravosodni minister, Rifat Begolli gosposdarski minister, Mark Gion Markaj minister za narodno kulturo, Kočo Muka prosvetni minister, Arok Gera finančni minister, ter Musa Gijlbegaj minister za javna dela.

Torpedo, ki ga usmerja en sam mož

Prvi viteški križec za posamičnega borca vojne mornarice

Berlin, 18. jul. Führer je odlikoval z viteškim križcem z križa na predlog poveljnika vojne mornarice velikega admirala Dönitzaja vodjo torpedov, ki jih usmerja le en mož in ki so posegli v bitko v zalivu reke Seine, poročnika bojnega brda Johanna Kriega in pisarniškega narednika Walterja Gerholda za doseženo potopitev sovražni kove križarke, ki jo je zadel torpedo, ki ga usmerja le en mož.

Kriegova odlična osebnost je razumela prenesti svojo odličnost in energijo, zluzeni z neukrotljivo napadalno voljo na svoje bojne skupine, in je zato udeleženi pri njihovih uspehih. Krieg, ki je bil rojen 14. 3. 1919, se je v prvi noči posega novega orožja težko naškoval. 23 let stari pisarniški narednik Gerhold je prvi posamični borec bojne mornarice, ki je dobil viteški križec za doseženo potopitev britanske križarke razreda »Aurora«, ki je bila dosežena v najtežjih okoliščinah. Gerhold je pasiral s svojimi torpedi 6 rušilcev v neposredni bližini, prodrl ta zaščiteni obroč in hladnokrvno napadel s spretno odstranitvijo vseh težav križarke. Ladja se je potopila po težki eksploziji kotla. Gerhold je zaradi svoje hrabrosti napredoval v čin pisarniškega podčastnika. Rojen je bil 8. junija 1. 1921.

V borbi proti sovražnikovim bojnim in prevoznim ladjam na moriskem področju invazijskega bojišča se je odlikoval poleg vrste drugih mladih vojakov vojne mornarice 6. moč. Izmed katerih je najmlajši star 17, najstarejši pa 28 let. Tudi ti so napredovali zaradi svoje hrabrosti ter dobili nolog tega še Nemški križ v zlatu.

Odlično so se izkazali kot posamični boreci s svojimi torpedi: mornar Schludt, star 28 let, podčastnik Zimmermann, star 22 let, mornariški višji narednik Breuer, star 24 let, mornariški narednik Berger, star 17 let, mornar Feddersen, star 22 let, in mornar Schachinger, star 21 let.

Torpedo, ki ga usmerja en mož, je posegel v boje z uspehom že v Italiji pred Anzjem in Nettunom. Sedaj se je obnesel tudi v zalivu reke Seine kot izvrstno novodobno orožje, ki preseneča nasprotnika. Njegov izvor je najnovejšega datuma in napravljen na zahtevi, da se ustvari orožje s sredstvi, ki so na razpolago brez dragocenih poizkusov in čim bolj poceni, ki bi lahko napadle z uspehom sovražnikove

S protinapadi ustavljen sovražnikov velenapad vzhodno od reke Orne

Poulični boji v St. Lōju — Umikalni pokreti v Italiji — Velika obrambna bitka med Galicijo in Pejpuškim jezerom — Boji v smeri proti Lvovu — 89 strahovalnih letal sestreljenih

Führerjev glavni stan, 19. jul. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja: v Normandiji je pričel sovražnik po večurnem neprestanem topniškem ognju in močnih letalskih napadih velenapad tudi vzhodno od reke Orne. Sebe po najhujših bojih in z največimi izgubami je uspešno sovražniku, da je vdrl v naše postojanke, kjer so ga naši protinapadi ustavili potem, ko so uničili 40 oklopnikov. Južno od Caena so se izjalovili vsi sovražnikovi napadi.

Tudi na področju St. Lōja je prišlo večeraj do ogorčenih bojev. Potem ko so bili v teku dneva vsi napadi proti St. Lōju odbiti, je vdrl sovražnik v večernih urah z oklopniki v mesto, kjer so se razvili ogorčeni poulični boji.

V letalskih bitkah je izgubil sovražnik 22 letal, nadaljnji 2 letali pa sta bili uničeni na tleh.

Pri neki očistevalni akciji na francoskem področju je bilo v boju ubitih 70 teroristov.

Močan oženj orožja »V 1« ograža se nadalje London in njegovo zunanje okraje.

V Italiji je nadaljeval sovražnik svoj velenapad od obale Ligurskega morja do področja pri Arezzu, kakor tudi v jadranskem obalnem odseku. Medtem ko je bil južno in južnovzhodno od Livorna odbit, so prekoračile naše čete, ki so se borile vzhodno od tega kraja, reko Arno in so sedaj na severnem bregu reke. Na področju na obeh straneh Pegibonsija so ostali sovražnikovi močnejši napadi pravtako brez uspeha kakor zapadno od Arezza.

Južnozapadno od Ancone je napadel sovražnik na ozkem bojišču z močnimi oklopnimi silami ter dosegel z velikimi krvnimi izgubami globlji vdor. Težki boji, v katerih je bilo uničenih 18 sovražnikovih oklopnikov, so v večernih urah še narasli. Popolnoma razdejano anconsko pristanišče je bilo nato izpraznjeno; nemške čete so zavzele postojanke za odsek od Eseno, nekoliko severneje od Ancone.

Na vzhodu traja še vedno velika obrambna bitka na celokupnem bojišču med Galicijo in Pejpuškim jezerom.

V južnem odseku je narasla sila sovražnikovih napadov posebno vzhodno od gor-njega Buga. Tukaj divjajo težki boji s sovražnikom, ki napada v smeri proti Lvovu. Od 14. julija je bilo v tem odseku uničenih 431 sovražnikovih oklopnikov.

Zapadno od Kovelja so pričele sovjetske čete ponovno napadati. Tudi tukaj so v teku ogorčeni boji. Tudi na zapadnem bregu reke Njemen so razbile naše čete na področju pri Grodnu in Oliti sovražnikove sile, ki so prekoračile reko. Severnozapadno od Vilne so bili vsi sovražnikovi napadi odbiti.

Na jezerskem področju južno od Dvine so vzdržale naše čete stalno napadajoče boljševike.

Severno od Dvine do Pejpuškega jezera so bili razbiti napadi močnejših sovjetskih sil po uničenju številnih sovražnikovih oklopnikov. Le v nekaterih vdornih mestih boji še trajajo.

Oddelki bojnih letal so uničili zopet večje število sovjetskih oklopnikov, topov, kakor tudi več sto vozil. V letalskih bitkah

in s protiletalskim topništvom je bilo sestreljenih 57 sovražnikovih letal.

Močan oddelek severnoameriških bombnikov je napadel področje Vzhodnega morja. Posebno v Kielu je nastala škoda v stanovanjskih okrajih in izgube med prebivalstvom.

Drug bombniški oddelek je napadel kraje v južni Nemčiji.

V noči je prišlo do slabših napadov na področje Kölna, Porurja in na Berlin.

Pri vseh teh napadih je bilo v letalskih bitkah in s protiletalskim topništvom letalskih sestreljenih 89 sovražnikovih letal, med temi 69 štirimotornih bombnikov.

Četrta napadalna skupina 3. lovške jate pod vodstvom stotnika Moritza je sama sestrelila 49 štirimotornih bombnikov.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 17. jul. Finsko vojno poročilo z dne 17. julija se glasi:

Na Karelski ožini so odbile naše čete sovražnikov napad južnozapadno od Ihtale. Pri Vuosalmiju je bil sovražnik s protinapadom vržen iz nekoga vdora. Odbiti so bili tudi nadaljnji z močnimi silami podvezeti sovjetški poizkusi, da bi razširili svoje postojanke na predmostju. Sovražnik je utrpel pomembne izgube ljudi in so bili uničeni trije oklopniki. Z ostalih delov Karelske ožine ni nič posebnega poročati.

Severnovzhodno od Ladoškega jezera so bili na področju Pitkäranta ogorčeni in uspešni bližinski boji. Na področju Uomaa in Loimole so naše čete v različnih odsekih z uspešnimi protinapadi zboljšale svoje postojanke. Le pri Suojärviu je pridobil sovražnik s pomembnimi izgubami nekaj ozemlja.

V bojih pri Porajärviu je izgubil sovražnik najmanj 600 mož. S področja Rukajärviu ni ničesar posebnega poročati.

Lastne in nemške letalske sile so bombardirale sovražnika zbirališča čet pri Vuosalmiju. Snoci so močne sovjetske letalske sile napadle pristaniško področje Kotke. Povzročena je bila gmohtna škoda. Civilno prebivalstvo je imelo izgube.

Helsinki, 18. jul. Finsko vojno poročilo z dne 18. julija se glasi:

Na zapadnem delu Karelske ožine so odbile naše čete dva knajevna sovražnikova napada. Vzhodno od jezera Ihtale je prodrl naskakovni oddelek s podporo topništva in letalskih sil v sovražnikove postojanke. Uničenih je bilo približno 400 mož in ujetih več sovražnikov, s katerimi se je naskakovni oddelek vrnil v svoja izhodišča. Pri Vuosalmiju je napadel sovražnik naš postojanke. Napadi so bili odbiti v ogorčenih bojih. Severnozahodno od Ladoškega jezera je prišlo do skromnega bojnega delovanja med krajema Pitkäranta in Loimolanjärvi. V bojih v smeri proti Pitkäranti je zgubil sovražnik po preverjenih vesteh nad 2000 padlih. V noči na 17. julij so bili uničeni 4 sovražnikovi oklopniki.

S področja prot Rukajärviu ni poročati nič posebnega.

Nemški bombniki in lovka letala so napadla sovražnikova zbirališča in skladišča področja južno od Ihtale in pri Vuosalmiju. Na ciljnih sta bili ugotovljeni dve močni eksploziji in številni zadetki v polno.

Po preverjenih vesteh je izgubil sovražnik 16. julija med letalskim napadom na Kotko 9 letal.

Boji v Italiji

Berlin, 19. jul. Mednarodni poročevalski urad javlja o položaju na italijanskem bojišču:

Angloameriški velenapad proti področju Livorna se je nadaljeval v tropski vročini ves ponedeljek. Silovitost bojev je narasla od ure do ure. Močni oklopniki oddelki so se neprestano valili proti nemskim postojankam, niso pa mogli nikjer doseči nameravanega prodora, čeprav se jim je na nekaterih mestih posrečilo napraviti vdore. Proti večeru je prišlo do ogorčenih bojev ob črti, ki poteka preko Perignana, Pombacca, južno od Monte Castello ter preko Uffigliana do Pucciana.

Drugo težišče bojev je bilo v odseku na obeh straneh Tibere. Tudi tam so napadali nemške postojanke močni oklopniki oddelki. Njim je sledilo strnjeno več pehotnih divizij, medtem ko je topništvo na vso moč streljalo in poizkušalo napraviti zaporni ogenj za nemškimi postojankami. Vsi napadi so se izjalovili v osredotočenem nemškem ognju. Nemci so s svojih višinskih postojank naravnost obstreljevali nasprotno postojanke in podvezali protinapade. Angležji na nobenem mestu niso zasedli nadaljnega ozemlja.

Tretje težišče je bilo tudi včeraj zopet v jadranskem odseku, kjer so pričeli oddelki poljskih plačancev s podporo ene angleške oklopnike divizije ponoven napad s področja Osima. Napad so podpirale številne topniške baterije in močne jate bombnikov. Po večurni zelo hudih bojih, v katerih so utrpeli Poljaki zelo velike izgube, so nemške zaščitnice izpraznile kraj Offigno in se odmaknile na glavno nemško bojno črto, ki je približno 2 km severno od mesta. Na teh postojankah so Nemci z izredno silovitim strojniškim ognjem ustavili vsako nadaljnje napredovanje Poljakov in Angležev. Pri tem je bilo uničenih 23 britanskih oklopnikov.

Letalski spipadi nad Nemčijo

Berlin, 19. jul. V dopoldanskih urah 18. julija je priletel severnoameriški bombniški oddelek z močno lovsko spremljavo od juga nad nemško državno področje. Nemške letalske obrambne sile so se vrgle sovražnikovim formacijam naproti že na mejnih področjih. Nad Starnberskim jezerom je prišlo do ogorčene bitke, v kateri so bila sestreljena številna sovražnikova letala.

Pregled položaja na bojiščih

Ogorčeni obrambni boji v Normandiji — Žilava otramba in silni protinapadi na vzhodnem bojišču

Berlin, 19. jul. V Normandiji se je pre-
stano težke sovražniške napade v
medeljek zopet na področje St. Loja.
Američani so prijelali v nedeljo sveže če-
te ter izmenjali čete, ki so bile v posled-
njih dneh močno zdesetkovane. Novi od-
delki so po močni topniški pripravi na-
padli na področje južnozapadno od ceste
Bayeux—St. Lo in Taute kraj St. Lo.
Vzhodno in severno od mesta so se pri-
maknili le korakoma do 2 km do St. Loja,
ker so jih ves čas zadrževali nemški proti-
napadi. Od vzhoda je pritiskal sovražnik
vzdolž cest, ki vodijo iz St. Andreja L'Epine
proti St. Croixu. Zarišče ogorčenih bo-
jev je bila tu mala vas Martinville, ki leži
na mali visoki planoti. Nemške čete so iz
dolin od severa in juga napadle sovražni-
kov klin na visoki planoti in ga odrezale,
sovražnikove čete pa so neprestano napade-
dale nemške postojanke, da bi preprečile
uničenje te odrezane bojne skupine, ven-
dar so prišle nepozvano. Ta ameriški klin
je bil uničen. Sovražnik je utrpel tu tako
velike izgube, da ni imel več moči, da bi
sunil proti dolini, ki leži vzhodno od te
vasi.

Skoro prav tako velike izgube je utrpel
sovražnik ob cestah, ki vodijo od severa
proti St. Loju. Tudi tu je bilo uničenih
več napadalnih skupin, ko so poizkušale
prodrati sotesko severno od St. Georges
Montcog. Severozapadno od St. Loja
se globoka dolina Vire pri Rampanu ostro
obrne proti severu. Od tega mesta proti
zapadu pa vse do cestnega križišča južno
od Remillyja so Američani napadli z moč-
nimi silami. Posebno močni sunki so bili
na področju južno od Pont Heberta in ob
reki Lozon. V početku je sovražnik neko-
liko napredoval, potem pa so ga ustavili s
protinapadi nemški oddelki. Pri tem je
prišlo do težkih oklopniških dvobojev in
bojev iz bližine. Nemški četam se je po-
srečilo preprečiti nameravano združitve
naprej potisnjenih sovražniških klinov.
Tu so v polnem teku ogorčeni boji.

Tudi južnozapadno od Caena, kjer so
nadaljevali Britanci v nedeljo pričetke na-
pade, se trajajo težki boji. V nedeljo so
nemške čete ponovno zavzele vse posto-
janke, ki si jih je do takrat pridobil so-
vražnik. V noči na ponedeljek je odprl so-
vražnik ponovno bobneč ogenj in napadel
z močnimi pehotnimi in oklopniškimi od-
delki. Glavni boji so se odigrali zopet
pri Noyersu. Kraj je trikrat menjal gospo-
darja, vendar je končno ostal v nemški
posesti. To je predvsem zasługa grenadir-
skega bataljona pod poveljstvom stotnika
Classena, ki je vzdrljal najtežje napade in
omogočil zbiranje nemških rezerv, ki so
nato s protisunkom zopet osvojile kraj.
Tudi pri Vendesu so trajali dolgi izpre-
memb polni boji, dokler se ni končno so-
vražnik posrečilo vzhodno od kraja za-
sesti nekaj ozemlja. Sovražnik, ki je bil
veden na zapadnem robu svojega starega
vodnega področja ob reki Lozon, je po-
izkušal nato v južnozapadnem delu tega
področja napredovati proti jugu. Ker pa
so nemške čete vrgle prej sovražnika iz
Equaya, so lahko z vzhodnega krila ob-
streljevale britanski napadalni klin. Nem-
ške čete so zavrnile sovražnika že takoj
pri njegovih izhodiščnih postojankah. S
tem se je izjalovil tudi novi britanski po-
izkus proboja v smeri proti Evresyju.

Na zapadnem in vzhodnem delu inva-
zijskega predmostja so bili boji zelo težki
in so trajali še vso noč. Po dosedanjih po-
ročilih so uničile nemške čete do ponedelja
skoro 100 sovražniških oklopnikov.

16 nadaljnjih oklopnikov so uničile v noči
na torek. Bojni letalci so ponovno uspešno
posegli v boje na zemlji. Spremljevalni
lovci so pri tem sestrelili 9 sovražniških
letal.

Prav tako kakor v Normandiji so bili
tudi na vzhodnem bojišču boji zelo hudi.
Tu so se menjavali ogorčeni obrambni
boji s silnimi protinapadi nemških čet.
Vzhodno od zgornjega Buga so vrgli bolj-
ševiki v boj nove močne sile. V protinapa-
dih so bili ustavljeni ali odbiti. Oklopniški
vlak, ki je podpiral pehoto, je vdrl globoko
v sovražnikovo vdorno področje in razpr-
šil boljševe sile. V teh bojih so utrpeli
sovjetske čete ponovno velike izgube. Pro-
titankovsko orožje je uničilo 42 sovražni-
ških oklopnikov, nadaljnjih 33 oklop-
nikov pa so uničili z bombami in s težkim
orožjem nemški letalci, ki so neprestano
napadali sovražnikove oklopniške kline,
zbirališča čet in postojanke. Neka frankov-
sko-južnonemška divizija je uničila sama
v poslednjih dneh 70 sovražniških oklop-
nikov.

Močne boljševe sile, ki so prodirale
severno od Pripietških kočvij, so bile
ustavljene in na nekaterih krajih v tridih
bojih vržene nazaj. Z lastnimi protinapadi
na področju zapadno od Grodna smo pri-
tisnili sovražnika nazaj na Njemen. Z na-
daljnjimi napadi južno in severno od me-
sta so dosegle nemške čete zopet obrežje
reke. Z napadi so bila zožena ali razbita
tamkajšnja sovražnikova predmostja. Nem-
ško letalstvo je bombardiralo sovražnikov
oskrbovalni promet ob Njemenu ter uni-
čilo med ostalim več polno natovornih
vozil.

Na področju Vilne so bili s protinapadi
odbiti sovražniški sunki proti severoza-
padu. Vzhodno od ceste ki vodi iz Kovna
v Dvinsk, se je zrušilo več sovjetskih na-
padov v moči bataljona in je bilo uničenih
12 sovražniških oklopnikov. Ob zapornih
postojankah jezerskega pasu južnozapadno
in južno od Dvinska so bili le manjši so-
vjetski napadi, ki pa so bili brezuspešni.

Vzhodno od Dvinska se je poizkušal so-
vražnik ojačiti v nekem starejšem vdoru.
Bil je v tridih bojih odbit. Ob kolenu reke
Dvine, vzhodno od Piedruja, so močne z
oklopniški podprte sovjetske sile napadle
nemške prednje postojanke, ki so jih držali
rensko-westfalski grenadirji. Sovražnikov
napad se je zrušil ob izgubi 32 oklopnikov.
Nemško letalstvo je pri uspešnih napadih
na sovražnikove izhodišne postojanke uni-
čilo številne nadaljnje bojne vozove.

Severno od jezera Oseva so se zrušili
nadaljnji boljševiski napadi v moči polka.
Pri Opočki so poizkušale sovjetske čete iz-
rabiti svoje vdorne področje za nadaljnje
napade proti zapadu. Tu je doseglo topni-
štvo in predvsem neprestano napadajoči
oddelki bojnih letal velik uspeh. V toči
granat in bomb se je moral sovražnik
odreči osredotočenemu napadu. Izjalovili
so se tudi posamezni napadi manjših boj-
nih skupin. Tudi v južnem delu vodnega
področja so se v obrambnem ognju ali v
protinapadih zrušili številni sovražniški
napadi.

V noči na torek so bombardirali oddelki
bojnih in nočnih bojnih letal zbirališča
čet južnozhodno od Dvinska in vzhodno
od Opočke. Močno je bila napadena želez-
niško križišče Grodna. Skupno je uničilo
letalstvo v poslednjih 24 urah ob podpori
težke so boriščnih oddelkov vojske 90 so-
vjetskih oklopnikov in poškodovalo 10 na-
daljnjih. Lovci in protiletalsko topništvo so
sestrelili 22 sovražniških letal.

Pojasnilo o pregledu obveznikov za vojno delovno službo

Vsi v Ljubljanski pokrajini bivaajoči ob-
vezniki onih rojstnih letnikov, ki so po-
zvani na vojno delovno službo, morajo
brezpogojno priti pred naborno komisijo,
ne glede na to, kje so zaposleni, in tudi
ne glede na to, če je bila morda zanje že
vložena prošnja za oprostitev od delovne
službe.

Naborna komisija, ki posluje tačas v
Ljubljani na Stadionu, mora vsakega ob-
veznika najprej pregledati in vpisati v
svojo razvidnico in šele potem ga lahko
ali oprosti ali pa razporedi po želji in spo-
sobnosti na odredena mesta.

Vsi uradi, vse ustanove in podjetja, bo-
diš državna ali privatna, ki zaposlujejo
obveznike pozvanih rojstnih letnikov (do-
sled letnikov 1920 do 1926), so dolžna, da
pošljejo te obveznike na nabor, sicer so-
odgovarjajo za obveznikov izostanek.

Obvezniki naj poleg drugega prinesejo k
pregledu s seboj poziv, ki so ga prejeli.
Če pa morda istega iz kakršnega koli raz-
loga do 25. t. m. ne bi prejeli, naj se brez
njega za gotovo javijo naborni komisiji v
soboto, dne 29. julija 1944, ob 8. uri.

Klor izmed obveznikov vpoklicanih
rojstnih letnikov se do tega roka ne bo
javil naborni komisiji, bo priveden s silo
in bo po obstoječih predpisih najstrožje
kaznovan.

Pokrajinska uprava v Ljubljani,
vojaški urad.

Obvestila »Preveda«

Oddaja zaseke za mesec avgust

Te dni oddajajo mesarji zaseko potrošni-
kom za mesec avgust. Kakor smo že opo-
zili, ni to nobena »zredna delitev«, temveč red-
na dodelitev maslob vnajprej za mesec avgust.
Trenutne ugodne prometne razmere so omo-
gočile oskrbo prebivalstva za bodoči mesec z
maslobnimi obroki in tako preprečiti morebit-
ne bodoče motnje v prehrani. Potrošnikom
priporočamo, da izpuste zaseko in jo smatrajo
kot rezervno za bodoči mesec. Potrošniki naj
torej ne računajo, da se bodo v avgustu še
delile kakšne trde maslobe, ker je avgustov
obrok že razdeljen. Vse druge govorice so
brez podlage in služijo le zavajanju prebival-
stva.

Novi zločini letalskih teroristov

Berlin, 17. julija. Pri napadih ameriških
bombniških oddelkov na južno nemško po-
ročje so izvedli sovražniški spremljevalni
lovci vrsto napadov na podeželske občine. Na
poljih in na vasiških cestah v Wolfpsingju,
Pyrawarthu, Schweinchartu in Erdprussu ter
v spodnjedonavskem okrožju so sovražniški
letalci v nizkem letu s strojnimi puščicami po-
streljevali kmete na polju. Nadalje se vedno
pogostejše opaža, da uporabljajo ameriški
letalci nad nemškimi državnimi področji po-
sebne bombe, ki jih uporabljajo sicer le na
bojišču. Američani so odvrli takšne bombe
v velikem številu na majhne kraje in vasi.

Razbojništva angleških in ameriških letalcev
vedno na novo razgaljajo neizmeren cinizem
Anglosasov. Med tem ko spričo udarcev, ka-
tere jim dan za dnevom in vedno hujše za-
daja »V 1«, tarnajo in težijo o »nehumani-
st« tega nemškega povračilnega orožja, pa sami še
nadalje divjajo, brez najmanjšega vsajkega
haška, ubijajo civilno prebivalstvo ne le po
nemških in drugih evropskih mestih, temveč
prav tako na kmetih. V nemških »stelečih
bombah« vidi civilizirani svet zato vedno bolj
le zasluženo kazni in pravično povračilo za
veliko anglosameriško zračno gangsterstvo, pa
naj Angleži ali Američani še tako kriče.

Senzacija na knjižnem trgu

bodo spomini preprostega Čeha, ki je bil
postal glavni Eskimov. Te spomine Jana
Welza z naslovom »Na zlato severu«
izda prihodnje dni »Dobra knjiga«. Lahko
bi rekli, da je to pustolovski roman, ki
ga je spisal samo življenje. V njem ni
nič izmišljenega, pisec pripoveduje pre-
prosto in jasno samo to, kar je sam do-
živel, in vendar se zdi, kakor da so ne-
kateri pojavi in dogodiljaji posneti iz pu-
stolovskega romana.

Nekateri ljudje so prenasršeni s fanta-
zijskimi knjigami. Naj vzamemo v roke
Welza: tu se odpirajo pogledi v divje,
povsem samosvoje, človeški omiki odda-
ljeno življenje, kakor ga preživlja jamski
človek 20. stoletja.

Priglasite se takoj za naročnika »Dobre
knjige«, če se niste, pa lahko dobite že
tudi Welzove spomine po znatno nižji ceni.
Naročnike sprejema uprava »Jutra«.

Nikom tiska, kakor poroča agencija »Do-
meje«, da je japonska mornarica dokon-
čala svojo gradnjo za to vojno in da bo
selaj uporabljala to mornarico za boje na
poti do zmage.

Izpremembo v mornariškem ministertvu
so izvršili, da ne bi ena in ista oseba imela
istočasno dveh mest, namreč mesto mo-
nariškega ministra in obenem šefa mo-
nariškega generalnega štaba. Nadalje je
bila izvršena ta izprememba, da bi se la-
hko vodstvo učinkoviteje in hitreje pril-
godilo menjajočemu se položaju vojne.

Kakor je Nomura izjavil nadalje, se
lahko japonski narod popolnoma zaneša na
svojo mornarico, ki bo s podvojenjo odlo-
nostjo vodila borbo do končne zmage.

Namestnik japonskega mornariškega ministra

Tokio, 19. jul. Mornariško ministertvo
je objavilo v turek imenovanje viceadmi-
rala Takazuma Okasa za namestnika
mornariškega ministra kot naslednika ad-
mirala Sabamatsa, ki je bil sivočasno
imenovan za poveljnika mornariškega opo-
rišča Kure.

Admiral Oka je star 55 let in je vodil
od oktobra 1. 1940 vojaško-politični urad v
mornariškem ministertvu.

Sicherung der Textilversorgung der arbeitenden Bevölkerung in der Operationszone „Adriatisches Küstenland“

Der kriegsbedingte Rückgang der für den zivilen Sektor verfügbaren Spinnstoff-
erzeugnisse erfordert zur Sicherstellung
des vordringlichen Bedarfs der arbeiten-
den Bevölkerung besondere Massnahmen.

Auf Grund der mir erteilten Ermächti-
gung ordne ich hiermit an:

Art. 1. Bezugsbeschränkte Textilerzeug-
nisse dürfen ab 1. Juli 1944 in den Pro-
vinzen Triest, Udine, Görz, Fiume, Pola
und Laibach an Letztverbraucher (Einzel-
verbraucher so wie juristische Personen
des privaten und öffentlichen Rechts) nicht
mehr gegen Bezugsabschnitte der Kleider-
karten jeder Art, sondern nur gegen be-
sondere Bezugscheine abgegeben werden.
Soweit für bestimmte Artikel Ausnahmen
von den Verkaufsverboten gegen Kleiderkar-
tenpunkte zugelassen sind oder künftig zu-
gelassen werden, erfolgen genaue Bekannt-
gaben durch die zuständigen Präfekten
als Präsidenten des Consiglio Provinciale
dell'Economia.

Art. 2. Grosshändler und Erzeugerfirmen
dürften mit Wirkung vom 1. Juli 1944 ab
an die ihnen nachgeordneten Händlerstuf-
en nur noch gegen Abgabe entsprechen-
der amtlicher Sonderbezugsscheine
Spinnstoffwaren liefern. Die Bestimmun-
gen über die Ausstellung von Bezugschei-
nen (buoni di prelevamento) im Umtausch
gegen vom Einzelhandel abgelieferte Klei-
derkartenpunkte und Ankaufsscheine (buoni
di acquisto) werden vorübergehend
ausser Kraft gesetzt.

Art. 3. Die neu eingeführten Sonderbe-
zugscheine für Letztverbraucher (lt. Art. 1)
und die Sonderbezugsscheine für den
Händler (lt. Art. 2) werden nach mein-
en gleichzeitig ergehenden Weisungen
vor den zuständigen Consiglio Provinciale
dell'Economia bzw. in deren Auftrag von
nachgeordneten Stellen ausgegeben.

Art. 4. Die Durchführungsbestimmungen
werden von den Präfekten, bzw. dem Chef
der Provinzialverwaltung in Laibach als
Präsidenten der Consiglio Provinciale del-
l'Economia nach Massgabe der von mir
erteilten Richtlinien erlassen und örtlich
bekanntgemacht.

Art. 5. Die bisherigen Bewirtschaftungs-
bestimmungen für Textilwaren bleiben so-
weit in Kraft, als sie meinen Bestim-
mungen nicht widersprechen.

Art. 6. Verstösse gegen diese Verord-
nung werden nach den geltenden gesetz-
lichen Bestimmungen geahndet.

Triest, den 24. Juni 1944.

Der Oberste Kommissar
Rainer e. h.

Der kriegsbedingte Rückgang der für den zivilen Sektor verfügbaren Spinnstoff-
erzeugnisse erfordert zur Sicherstellung
des vordringlichen Bedarfs der arbeiten-
den Bevölkerung besondere Massnahmen.

Auf Grund der mir erteilten Ermächti-
gung ordne ich hiermit an:

Art. 1. Bezugsbeschränkte Textilerzeug-
nisse dürfen ab 1. Juli 1944 in den Pro-
vinzen Triest, Udine, Görz, Fiume, Pola
und Laibach an Letztverbraucher (Einzel-
verbraucher so wie juristische Personen
des privaten und öffentlichen Rechts) nicht
mehr gegen Bezugsabschnitte der Kleider-
karten jeder Art, sondern nur gegen be-
sondere Bezugscheine abgegeben werden.
Soweit für bestimmte Artikel Ausnahmen
von den Verkaufsverboten gegen Kleiderkar-
tenpunkte zugelassen sind oder künftig zu-
gelassen werden, erfolgen genaue Bekannt-
gaben durch die zuständigen Präfekten
als Präsidenten des Consiglio Provinciale
dell'Economia.

Art. 2. Grosshändler und Erzeugerfirmen
dürften mit Wirkung vom 1. Juli 1944 ab
an die ihnen nachgeordneten Händlerstuf-
en nur noch gegen Abgabe entsprechen-
der amtlicher Sonderbezugsscheine
Spinnstoffwaren liefern. Die Bestimmun-
gen über die Ausstellung von Bezugschei-
nen (buoni di prelevamento) im Umtausch
gegen vom Einzelhandel abgelieferte Klei-
derkartenpunkte und Ankaufsscheine (buoni
di acquisto) werden vorübergehend
ausser Kraft gesetzt.

Art. 3. Die neu eingeführten Sonderbe-
zugscheine für Letztverbraucher (lt. Art. 1)
und die Sonderbezugsscheine für den
Händler (lt. Art. 2) werden nach mein-
en gleichzeitig ergehenden Weisungen
vor den zuständigen Consiglio Provinciale
dell'Economia bzw. in deren Auftrag von
nachgeordneten Stellen ausgegeben.

Art. 4. Die Durchführungsbestimmungen
werden von den Präfekten, bzw. dem Chef
der Provinzialverwaltung in Laibach als
Präsidenten der Consiglio Provinciale del-
l'Economia nach Massgabe der von mir
erteilten Richtlinien erlassen und örtlich
bekanntgemacht.

Art. 5. Die bisherigen Bewirtschaftungs-
bestimmungen für Textilwaren bleiben so-
weit in Kraft, als sie meinen Bestim-
mungen nicht widersprechen.

Art. 6. Verstösse gegen diese Verord-
nung werden nach den geltenden gesetz-
lichen Bestimmungen geahndet.

Triest, den 24. Juni 1944.

Der Oberste Kommissar
Rainer e. h.

Der kriegsbedingte Rückgang der für den zivilen Sektor verfügbaren Spinnstoff-
erzeugnisse erfordert zur Sicherstellung
des vordringlichen Bedarfs der arbeiten-
den Bevölkerung besondere Massnahmen.

Auf Grund der mir erteilten Ermächti-
gung ordne ich hiermit an:

Art. 1. Bezugsbeschränkte Textilerzeug-
nisse dürfen ab 1. Juli 1944 in den Pro-
vinzen Triest, Udine, Görz, Fiume, Pola
und Laibach an Letztverbraucher (Einzel-
verbraucher so wie juristische Personen
des privaten und öffentlichen Rechts) nicht
mehr gegen Bezugsabschnitte der Kleider-
karten jeder Art, sondern nur gegen be-
sondere Bezugscheine abgegeben werden.
Soweit für bestimmte Artikel Ausnahmen
von den Verkaufsverboten gegen Kleiderkar-
tenpunkte zugelassen sind oder künftig zu-
gelassen werden, erfolgen genaue Bekannt-
gaben durch die zuständigen Präfekten
als Präsidenten des Consiglio Provinciale
dell'Economia.

Art. 2. Grosshändler und Erzeugerfirmen
dürften mit Wirkung vom 1. Juli 1944 ab
an die ihnen nachgeordneten Händlerstuf-
en nur noch gegen Abgabe entsprechen-
der amtlicher Sonderbezugsscheine
Spinnstoffwaren liefern. Die Bestimmun-
gen über die Ausstellung von Bezugschei-
nen (buoni di prelevamento) im Umtausch
gegen vom Einzelhandel abgelieferte Klei-
derkartenpunkte und Ankaufsscheine (buoni
di acquisto) werden vorübergehend
ausser Kraft gesetzt.

Art. 3. Die neu eingeführten Sonderbe-
zugscheine für Letztverbraucher (lt. Art. 1)
und die Sonderbezugsscheine für den
Händler (lt. Art. 2) werden nach mein-
en gleichzeitig ergehenden Weisungen
vor den zuständigen Consiglio Provinciale
dell'Economia bzw. in deren Auftrag von
nachgeordneten Stellen ausgegeben.

Art. 4. Die Durchführungsbestimmungen
werden von den Präfekten, bzw. dem Chef
der Provinzialverwaltung in Laibach als
Präsidenten der Consiglio Provinciale del-
l'Economia nach Massgabe der von mir
erteilten Richtlinien erlassen und örtlich
bekanntgemacht.

Art. 5. Die bisherigen Bewirtschaftungs-
bestimmungen für Textilwaren bleiben so-
weit in Kraft, als sie meinen Bestim-
mungen nicht widersprechen.

Art. 6. Verstösse gegen diese Verord-
nung werden nach den geltenden gesetz-
lichen Bestimmungen geahndet.

Triest, den 24. Juni 1944.

Der Oberste Kommissar
Rainer e. h.

Zagotovitev tekstilne oskrbe

delovnega ljudstva na operacijskem ozemlju „Jadransko primorje“

Ker so se zaradi vojne za civilni sektor raz-
položljive zaloge tekstilnih izdelkov skurile, je
treba v zagotovitev kritja prvenstveno nujnih
potreb delovnega ljudstva izdati posebne ukre-
pe. Na podstavi današnje mi pooblastila odreja-
m takole:

Cl. 1. — Racionirani tekstilni izdelki se sme-
jo od 1. julija 1944 dalje v pokrajini Trst,
Videm, Gorica, Reka, Pulj in Ljubljana odda-
jati potrošnikom (posameznikom kakor tudi
pravnim osebam zasebnega in javnega prava)
ne več na odrezke oblačilnih izkaznic, kakršne
koli vrste, marveč samo na posebne izkaznice.
Kolikor so za posamezne predmete dopuščene
ali se še dopuste izjeme od prodajne prepovedi
proti oddaji točk oblačilnih izkaznic, izda na-
tanjana navodila pristojni prefekt kot predse-
dnik Pokrajinskega gospodarskega sveta.

Cl. 2. — Trgovci na debelo in proizvajalce
trdijo smejo z veljavnostjo od 1. jul. 1944 da-
lje oddajati tekstilno blago trgovcem na drobno
vseh vrst samo še proti oddaji ustreznih urad-
nih posebnih pooblastilnic. Določbe o izdaja-
nju nabavnih (buoni di prelevamento) v za-
meno za točke oblačilnih izkaznic in nakupnic
(buoni di acquisto), ki se oddajo v trgovini na
drobno, se začasno ukinjajo.

Cl. 3. — Na novo uvedene posebne nakazni-
ce za potrošnike (po čl. 1.) in posebne po-
oblastilnice za trgovce (po čl. 2.) zdaj po
mojih navodilih, ki izidejo hkrati, pristojni
Pokrajinski gospodarski svet oziroma po njego-
vem nalogu odreja urad.

Cl. 4. — Prefekt oziroma šef pokrajinske
uprave v Ljubljani kot predsednik Pokrajinske-
ga gospodarskega sveta izda izvršilne določbe
po mojih smernicah in jih krajevno objavi.

Cl. 5. — Dosedajni predpisi o gospodarjenju
s tekstilnim blagom ostajajo v veljavi, kolikor
ne nasprotujejo mojim odredbam.

Cl. 6. — Kršitve te nredbe se kaznujejo
po veljajočih zakonskih določbah.

Trst, 24. junija 1944.

Vrhovni komisar: Rainer, s. r.

Objavljeno v uradnem listu Verordnungs-
und Amtsblatt des Obersten Kommissars in
der Operationszone »Adriatisches Küstenland«,
Trst, kos 13, z dne 30. junija 1944.

Izvršilne določbe

Na podstavi pooblastila, dana mi v čl.
4. Naredbe Vrhovnega komisarja v zagoto-
vitev tekstilne oskrbe delovnega ljudstva
na operacijskem ozemlju »Jadransko pri-
morje« z dne 24. junija 1944 št. 46, od-
rejam:

Cl. 1. Z dnem 1. julija 1944 so oblačilne
nakaznice vseh vrst izvzemši nakaznice za
opremo novorojenčkov prenehale veljati.

S tem so prenehale veljati: naredba Vi-
sokega komisarja o porazdeljevanju tekstil-
nih izdelkov in oblačilnih predmetov z
dne 1. novembra 1942 št. 203, Služb. list
št. 375/89—1942, izvzemši tej naredbi pri-
ključeni tabeli A in B, naredba Visokega
komisarja o podaljšanju veljavnosti obla-
čilnih nakaznic z dne 21. septembra 1943
št. 93, Služb. list št. 250/77—1943 in be-
sede: »in sicer proti oddaji točk oblačilne
nakaznice v smislu doslej veljavnih pred-
pisov« v čl. 4. moje naredbe o dopolnitvi
predpisov za porazdeljevanje tekstilnih iz-
delkov in oblačilnih predmetov z dne 8. no-
vembra 1943 št. 35, Službeni list št. 290/90
—1943.

Cl. 2. Trgovci s tekstilnim blagom in obla-
čilnimi predmeti so dolžni oddati najkas-
neje do četrtega 20. julija 1944 Pokrajinske-
mu gospodarskemu svetu odrezke oblačil-
nih nakaznic, nakupnice, odrezke nakaznic
za opremo novorojenčkov in novorojenčev
ce ter nabavnice za nakup tekstilnega
blaga in oblačilnih predmetov.

Cl. 3. Trgovci, navedeni v čl. 2. naredbe,
so dolžni sestaviti inventuro zalog tekstil-
nega blaga in oblačilnih predmetov, ki so
v njihovi posesti, po stanju z dne 16. ju-
lja 1944, po določbah moje naredbe z dne
29. septembra 1943 t. 1, Služb. list št.
251/78—1943. Popis inventarja se mora za-
ključiti v ponedeljek dne 24. julija 1944 in
predložiti še tega dne Pokrajinskemu go-
spodarskemu svetu v dveh izvodih.

Cl. 4. Kršitve prednjih določb se kaznu-
jejo po veljavnih zakonskih predpisih.

Ljubljana, 15. julija 1944.

Prezident pokrajinske uprave
Div. general Rupnik

Novi predpisi za prodajo tekstilnega blaga in oblačilnih predmetov

V smislu izvršilnih določb šefa pokra-
jinske uprave v Ljubljani k uredbi vrhov-
nega komisarja v zagotovitev tekstilne
oskrbe delovnega ljudstva na operacijskem
področju »Jadransko Primorje«, ki so izšle
v Ljubljanskem »Službenem listu« dne 19.
julija t. l., so prenehale veljati s 1. julijem
1944 oblačilne nakaznice vseh vrst kakor
tudi nakupnice in nabavnice, izvzemši na-
kaznice za opremo novorojenčkov, in se na-

nje ne sme izdati po 15. juliju t. l. nobeno
blago.

Trgovci s tekstilnim blagom in oblačilni-
mi predmeti morajo zato najkasneje do
četrtega 20

Napravljajmo kis doma!

Dober kis je zdrava začimba, ki daje raznim jedem fin okus, podpira pa tudi prebavilnost. Potreben je v vsaki hiši tudi kot zdravilo, ki se rabi za razne obkladke in podobno. Najbolj čislani so vinske kis. Temu najbližji in najboljši pa je sadni kis ali očet, ki ga pripravljamo iz raznega sadja, predvsem iz jabolk in hrušk.

Toda le redko kje si preskrbe jeseni, ko je dovolj sadja, dovoljno zalogo zdravega naravnega kisa. Gospodinjje kupujejo v prodajalnah umetno napravljen kis ali ga same pripravljajo iz očetne esence in tako po nepotrebnem izdajajo denar za slabo živilo, dočim bi si lahko pripravile z domačega pridelka dober, zdrav in cenen kis. Sedaj, ko je prodaja kisa omejena, bo pač treba zopet misliti na domačo izdelavo kisa iz sadja, kakor so to delali naši predniki, ko je stal v vsaki hiši na zapečku prsten vrč s sadnim kisom.

Pogostokrat je razširjeno mnenje, da moramo napraviti dober in močan kis iz najbolj kislega sadja. To pa je zmotno. Sadna kislina ne prihaja v poštev pri napravljanju kisa. Dober kis ali očet se da napraviti le iz takega sadja, ki ima v sebi primerno množino sladkorja. Ta se mora spremeniti najprej v alkohol. Očetne bakterije pa pretvarjajo alkohol s pomočjo toplote in zraka v očetno kislino. Čim več ima tedaj sadje sladkorja, tem močnejši bo kis.

Sadni kis pripravljamo predvsem iz jabolk in hrušk, dobre so tudi hruške mostnice in lesnike. Za napravljanje kisa uporabimo tudi nezrelo sadje, ki ga pogostokrat odreže veter ali popada na tla zaradi črvičnosti. Glavno in najvažnejše je, da je nabrano sadje čisto. Od prsti, prahu in drugače onesažene plodove je treba vsega prejeti umiti. Za napravo kisa odbrano sadje zmeljemo v sadnem mlinu, če ga nimamo, pa kakorkoli zdrobimo. V stiskalnici iztisnemo iz zdrobljenega sadja sok, s katerim napolnimo sodček, prsten lonec ali vrč, veliko steklenico (pletenko) in podobno. Pri toplini 15–16° C začne sok vreti ali kipeči. Kvasne glivice, ki jih je navadno vedno dovolj v zraku, začne pretvarjati sadni sladkor v alkohol, zaradi česar nastane iz sadnega soka sadno vino ali sadjevec. Ko kipeče v nekaj dneh poneha, je to znak, da so pretvorile kvasnice sadni sladkor v alkohol.

Tedaj postavimo posodo s sadjevcem na topel kraj, najboljšo blizu štedilnika ali peči, kjer je toplota 25–30° C. Za očetne

bakterije, ki pretvarjajo alkohol v očetno kislino, je namreč to najugodnejša toplota. Očetne bakterije potrebujejo za svoje delovanje zunanji zrak, zato pokrijemo odprtino posode s kakim prtom ali s takim pokrovom, da ima zrak dostop do tekočine. Ker je v zraku navadno dovolj očetnih bakterij, se kmalu zatrosijo v tekočino, da začne kisati. Kisanje pa se vrši hitreje in boljše, če prilijemo sadjevcu nekoliko dobrega vinskega ali sadnega kisa, v katerem je mnogo očetnih bakterij. V nekaj (4–6) tednih pretvorijo očetne bakterije v alkohol v očetno kislino. Kis je gotov in re sme ostati več na toplem, ker bi očetne bakterije začele razkrajati očetno kislino, kar bi jakost kisa oslabilo. Zrel kis pretočimo v steklenice ali kakšne druge pimerne posode ter dobro zamašene hranimo v hladnih shrambah.

Tam, kjer imajo toliko sadja, da stiskajo iz njega sadjevec, pripravijo lahko večje množine kisa iz sadnih trojin. Pri tem imamo sveže tropine zdrobimo in jih, če le moremo, še enkrat zmeljemo, stremo v kač, zalijemo z vodo in pokrijemo s pokrovom ali prtom. Brozgo vsak dan premešamo, še boljše pa je, če tekočino od spodaj odčimo in polijemo z njo z vrha tropine. Če želimo dobiti bolj močan kis, dodamo soku nekoliko raztopljenega sladkorja. Čez 3 do 4 dni odcedimo in iztisnemo sok ter naplujemo z njim posodo za napravljanje kisa, ki stoji v kakem toplem prostoru.

Ko mošt pokupi, vlijemo v posodo nekoliko dobrega vinskega kisa, da vcepimo očetne bakterije in s tem pospešimo zdravo kisanje.

vo kisanje. V primerno toplem prostoru (25–30° C) je kis gotov v 6–7 tednih. Med kisanjem mora biti posoda le toliko zaprta, da se tekočina ne onesaži, ima pa do nje dostop zrak. Gotov kis se kmalu očisti, tedaj ga pretočimo v manjše posode in steklenice ter dobro zapremo in spravimo na hladen prostor.

V gospodinjstvu pripravljamo kis tudi na nastopni način: V primerno velik prsten vrč ali lonec nabiramo razrezane, še boljše dobro zdrobljena jabolka in hruške, pa tudi snažne obrečke in olupke. Nabrano zalijemo s toplo vodo, da sadje popolnoma pokrije. Če sadje še ni povsem zrelo in nima dosti sladkorja, bo kis iz nje bolj slab. Da dobimo dovolj močan kis, dodamo lahko na vsak liter vode žličko sladkorja. Odprtino posode zavežemo s platneno krpico, da se vsebina ne zapraši, zrak pa ima dostop do tekočine. Tako pripravljeno posodo postavimo na topel kraj, najboljši na pečico štedilnika. Sadje lahko vedno znova dodajamo v posodo in vselej dolijemo tudi toliko vode, da ga popolnoma pokrije. Da se sadje v posodi ne dviga, ga obtežimo s primerno dlačico. V štirih do šestih tednih se nabrano sadje, kar spoznamo po vonju in okusu. Tedaj odlijemo tekočino in jo precedimo skozi platneno krpo. Ko se kis očisti, ga pretočimo v steklenice in zamašene spravimo v hladno shrambo.

Če nimamo svežega sadja, lahko uporabimo tudi zdrobljene suhe hruške in krljice, pa tudi češnje.

Kis moremo pripravljati tudi iz ribeza, borovnic in robidnic.

Pri napravljanju in hranjenju kisa rabimo lesene, lončene in steklene posode. Kovinske posode so za ta namen neuporabne.

Ne samo stanovanja, temveč tudi stopnišča in hodniki morajo biti zatemnjeni, ker v slučaju alarma ponoči sicer ne morete in ne smete iti za trenutek osvetliti stopnišča. Kako nerodno je hoditi po temnih stopnicah in hodnikih, ste gotovo že tudi sami skusili. Še mnogo bolj pa se to občuti v naglici in nervozi, ko vsakdo hiti, da je čimprej v zaklonišču.

Malo knjižno žrebanje

se vrši z listki, ki jih je v vsaki seriji po 100 in prav toliko je tudi dobilov, tako, da vsak igralec za eno enoto knjižne ali bibliofilske tombolske tablice. Kdor žreba, plača za vsak listek 30 lir.

Vsaka serija ima naslednje dobilke:

- 15 bibliofilskih tombolskih tablic,
- 20 Jurčič: Cvet in sad,
- 25 Gregorčič: Ojki,
- 20 Slapčak: En starček je živ,
- 10 Velikonja: 888/3 anekdot,
- 10 Bevk: Po živalskem svetu.

Na vsakem listku je točno označen dobitek. Kdor potegne listek za bibliofilske tombolske tablice si sam izbere poljubno tablico in poleg tega dobi še Severin šalijske pesnitve: Slavospev naši zemlji, v bibliofilski izdaji.

Če kdo ob isti priliki večkrat žreba in potegne n. pr. 2 listka z enakimi dobilki, ima pravico, da si na drugi enak listek izbere poljubno knjigo izmed zgoraj navedenih in doplača 10 Lir. Ta izbira je dovoljena le ob isti priliki žrebanja.

Vse knjige so popolnoma nove, še niso na knjižnem trgu in zato večje vrednosti.

Režiser Jože Kovič

Slovenska gledališka kultura je izgubila nenadoma enega izmed zaslužnih in pomembnih sodelavcev na svojem dramatskem področju: režiserja in igralca Jožka Koviča. V Ljubljani je bil znan po nekaterih uspešnih režijah in igralških nastopih, med njimi se je posebej vtnil v spomin njegov »Namišljeni bolnik«, v katerem je igral vlogo Argana, dalje je režiral Goldonijev »Kavarnico«, Strindbergovo »Očeta« in še vrsto drugih dramskih del, v katerih je mogel pokazati svojo veliko gledališko skusenost, tanko estetsko kulturo in zdravi čut za odrsko resničnost in poezijo.

Poglavljito Kovičovo delo je združeno z nekdanjim slovenskim gledališčem v Mariboru. Tu je postal naslednik Hinka Nučiča. Začel je delovati l. 1921 in je v trideset let njegovega obsežnega, čudovito marljivega in nedvomno prav uspešnega dela je dalo Koviču »rekordno« mesto med našimi režiserji, kakaj če izvažemo morda O. Sesta in M. Skrbliška, ko težko najti katerega, ki bi režiral toliko komedij, tragedij in drugih iger, kakor jih je spravil na mariborski oder Jože Kovič. Njegov tovariš Rasberger je ob neki priliki zapisal o njem: »Marljiv je kot čebela, in če ima gledališče deset vogalov, jih on gotovo podpira šest«. Na umetniški osnovi, ki jo je položil Nučič in pod vodstvom intendantov dr. R. Brenciča, je bilva mariborska Drama prav po Kovičevi zaslugi dosegla lepo umetniško raven. Povzpela se je do skladne ansambelske igre in dala vrsto predstav, ki so bile kar presenetljive kakor smo se mogli v Ljubljani prepričati ob gostovanju v začetku l. 1941 z igrano »Na dnue«. Nedvomno so torej umetniška prizadevanja režiserja Koviča obrodila lep uspeh in njegovo se neocenjeno delovanje v korist slovenske gledališke kulture ostane trajno zapisano v zgodovini našega gledališča.

Jože Kovič pa ni bil samo razgledan režiser, dramaturg in gledališki teoretik, marveč tudi odlični igralec, zlasti v karakternih in tipičnih vlogah, ki so se prilagale njegovi notranji dispoziciji. Tudi kot igralec je imel zelo širok repertoar in je dosegel nekatere velike uspehe, tako posebej še kot župnik v »Hlapcih«, kot dr. Grozd v »Za narodov blagor« itd. Kot režiser in igralec je imel tudi velik vzgojni vpliv na mlajše tovariše in tovarišice.

Pokojni Jože Kovič je bil tih, skromen človek. Ni silil v ospredje, ni iskal reklamnih učinkov, bil je najsramejši, če se je lahko ves posvetil svojemu delu, v njem je živel svoje pravo, sproščeno duhovno življenje, na odrin in tik za odrom je bil njegov svet, vreden življenja in žrtve. Bil je izobražen in razgledan mož, gledališče je zgradil z njim skusenega sodelavca, ki bi lahko še mnogo dal, če bi ga smrt ne poklicala tako nenadno v kraljestvo večnega miru. Naj mu bo lahka domača zemlja!

V pokojnikov spomin smo prešli še naslednji pesem:

Ti ljubli Talijo si
kakor dete mater,
zdaj mi, otroci njeni,
ki smo poznali Tvoje lepe cilje,
zapojemo v globoki žalosti ti bilje:
Naj On, ki zvezdam pota določuje,
ki večno iz Ljubezni svo Lepoto snuje
za Tvoje delo in Ljubezen Ti plačuje.

Naročite se na romane „Dobre knjige“

Gospod, reši nas v tiskih!

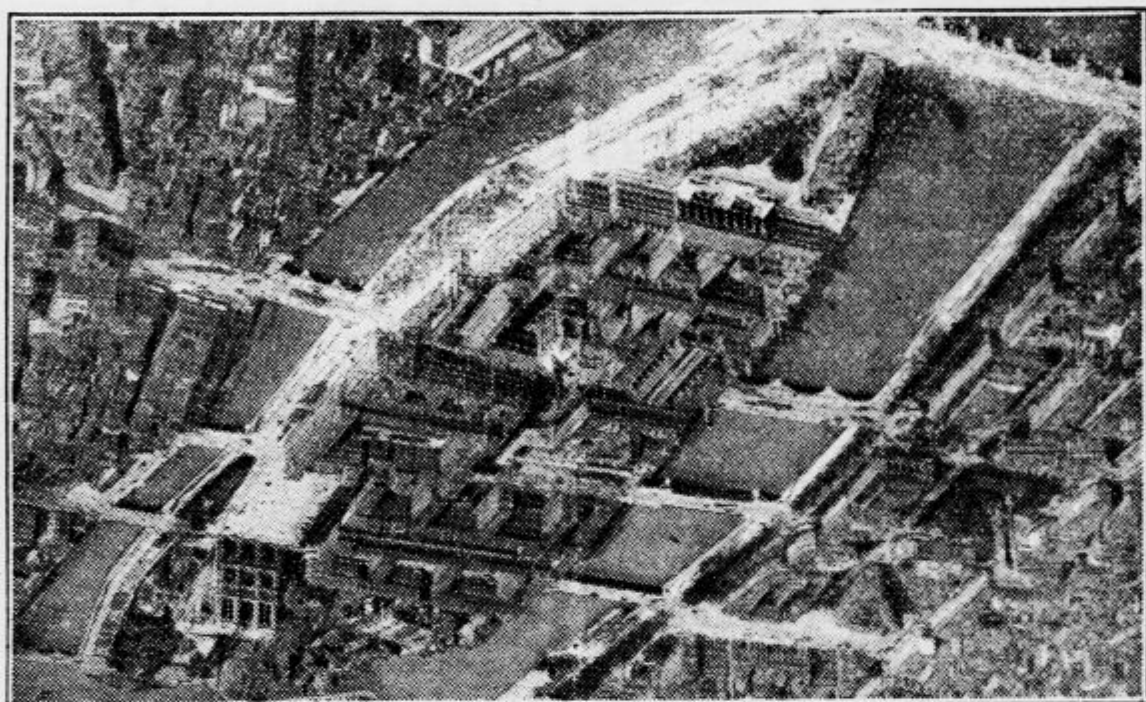
In glej, po vsem silnem trpljenju se zopet »Zemlja nasmešne v mavričnem svitu«, zopet »živeči dvigajo svoj spev v zahvali, / in mrtvi v zemlji tvoj / so zaspi...«

Tako znova zažubore radostni stih hvalnice, pesnik pozdravlja in poveljuje rodno Zemljo kakor svojo ljubo, poje o nji z ljubeznijo in nežnostjo sina, ki je spet našel svojo mater in domačo streho. Pozdravljaj te, Zemlja — Veronikim prti — kjer naši trpeči obrazi so vtnjeni Bogu v spomin!

Tako počasi izzveneva Šalijske pesnitve; ne v poveljevanje smrti in grobov, marveč v slavo življenja, v radost rodovitne mladosti, v himnični spev vzajenja, ki dviga pesnika in njegovo domovino v »milostne zarjave«.

Teh nekaj citatov naj pokaže, kakšno znatno in močno pesnitev smo dobili s Severina Šalijske »Spevom rodni zemlje«. Bralec nujno pomisli na Zupančičevo »Dummo«, saj sta obe pesnitvi zrasli iz goreč domovinske ljubezni, obe sta slavospev domači zemlji in slovenskemu človeku. Toda že njuna struktura je dokaj različna, tako išče vsak pesnik po svojih poteh izrazu svojemu domaćinskemu čustvu. Nedvomno je poskus nove »Dume« l. 1944 poprijel temne in trudne barve teh dni, zavnel je v drugačen ton, kakor so nekoč peli Zupančičevi stih v njegovem in našem vrhunskem delu te vrste. Vse kako je s »Spevom rodni zemlje« Severin Šali krasno uveljavil svojo pesniško osebnost in dal ob enem domaćijski literaturi naše nove slovenske generacije, kakor se je izoblikovala v zadnjih štirih, petih letih, idejno in umetniško reprezentativno pesnitev, ki bo ostala med literarnimi dokumenti tega prelomnega časa!

Življenje v današnjem Parizu

Seine-Insel aus der Vogelperspektive — Seinski otok s ptičje perspektive

V dunajski izdaji lista »Völkischer Beobachter« čitamo dopis iz Pariza, v katerem pravi pisec med drugim:

Pariške ulice kažejo danes celo vrsto sprememb ki jih je povzročilo bojišče v Normandiji. Predvsem opazi vozila nemške oborožene sile, ki jih je mnogo več kakor prej, ne glede na to, da izgledajo mnogo »bojevitije« kakor navadni etapni avtomobili. Večinoma so vozovi poslikani frontni primerno. Za Pariz pomenijo ti avtomobili nekaj povsem novega. V mestu vidiš vse polno pušč z napisi, ki kažejo, po katerih cestah prideš na bojišče v Normandiji.

Posledice invazijskega bojišča pa se kažejo tudi v preskrbi Pariza z živili. Pred vdorom anglo-ameriških čet je bilo v mestu nešteto družin, ki so prejemale od evropskih znancev, prijateljev in sorodnikov omote z živili. Ti omoti so prihajali iz Normandije, Bretanje, iz doline reke Loire in od drugod. Lahko se reče, da je iz teh krajev v Pariz redno dotekala velika množina živil. Ta vrecel je sedaj usahnil. Nič čudnega ni, da Parizani tudi zavoljo tega zdihujejo po dobrotah, ki so morale odpasti po sili razmer. Omoti, ki so prihajali z dežele, so bili ne le cenejši, marveč tudi izbranejši in okusnejši od blaga, ki ga po visokih cenah nudi pariška črna borza...

V ostalem teče pariško življenje svojo običajno pot. Srednješolska mladina je opravila svoje zrelotne izpite, tkzv. »bachote« in ko je imela skušnjo za sabo, so se valile po ulicah skupine mladih fantov in deklet, prepevajobih staro študentovsko pesem »Formes le Monomes«.

Na pariških sportnih igriščih še vedno vlada živahnost. Tekme na teniških in v lahki atletiki se vrste z veliko temperamnostjo. In slika Pariza ne bi bila popolna, če ne bi omenili še pariških ribčev na bregovih Seine. Cele ure posedajo ti možje na obrežju reke in se ne dajo motiti ne po alarmih ne po streljanju protiletalskega topništva. Prav tako jih ne zmoti brnenje ameriških bombnikov. Pariški ribič lovi mirno dalje in se ne gane, čeprav mu ta posel ne nese posebnega do-

Defilée deutscher Truppen auf einer Pariser Strasse — Defilée nemških čet na pariški ulici

KULTURNI PREGLED

Severina Šalijske „Spev rodni Zemlji“

Bibliofilska tombola je pripravila kupcem svojih tombolskih kart krasen tisk: novo, še neobjavljeno pesnitev Severina Šalijske »Spev rodni zemlje«. 18 strani velikega formata obsegajoča publikacija je opremljena z veliko risbo Bare Remčeve na motiv Šalijskih stihov »Mrtvi ljudje, mrtve živali — beže čez mrtve njive...« in z manjšimi vinjetami iste priznane ilustratorke. V dvobarvnem tisku natisnjena izdaja bo nedvomno vzbudila že s svojim krasotnim značajem pozornost in priznanje prijateljev lepe slovenske knjige. Se več zanimanja pa opravičuje sama pesnitev, zajeta prav iz dna pesnikove duše, ki je odkrila v gorkih in posvečenih ljubezni polno sozvočje z našim trpečim narodom in njegovo zemljo.

Ze v lani izšli zbirki »Srečavanja s smrtjo« je Severin Šali pokazal z nekaterimi zdaj baladno krepkimi, zdaj kakor liturgični spev prosečimi in hrepenceimi pesmimi, kako globoko ga je ganila tragedija naše zemlje in slovenskega ljudstva. Postal je pesnik narodne usode, izražalec bolezni in groze, pa tudi gasnih nadej in tolažljive vere. Šalijske pesmi naših dni imajo v zvezi z nazornostjo svojih poetičnih podob metafizično podlago, pesnikovi združili razgledi so odprti v nedolčni svet, obnjeni k vizijam mistikov.

»Spev rodni zemlje« je zna izmed pesnitev nameravane večjega cikla takih spevov in opevov pesniku najdražji simbolov in personifikacij njegovih idealov. Nastal je v sorazmerno kratkem času, pod vnanjim impulzom, ki je samo sprosil obilni vrecel pesnikovih emocij; tako je

Iz davnih grobov mi pozdrav šepetajo očetje — sveta skrivnost rodu, zveza krvi in zavetje! Dobro je, Zemlja domača, srikati vase tvoj duh.

božati njive in vanje sipati seme za kruh. Milo je zreti v razore ko v matere nose in v setev, blago je čakati kresa, sklanjati glave nad žetev, toplo sedeti zvečer, ko dim se suklja na ognjišču, ljubiti trudne roke, pevati pesmi starinske, dvigati jabolčnik k ustnam, bajati bajke vilinske, sanjsko strmeti v žerjavko, lučko v domaćem svetilu, kuriti ognje, ko listje odmira v jeseni, grozdu iztisnati vino, gnati živin na gmajne, skrito zoreti in leči v žitno zemljo med rajne.

Severin Šali se tu z verzi, ki nas spominjajo z daleč poduhovljene rustike ne, domaćijske poezije francoskega pesnika Francisja Jammesa, klanja domači Zemlji, temu simbolu najvišje povezanosti človeka in njegovih tih, obdajajočega ga podnebja, načina življenja, v sedanosti in preteklosti lastnega naroda.

Spet ti prinašam v ljublenki tih trubadur — naj ga zapojem v molku z zvezdami ovenčanih ur.

Vérujem, vérujem vate! Potrdi me v veri, zberi nas v sočrni gruzd, kot zbraš na grmu kosmuje!

Upam in upamo vate! Stehtaj moj rod in premeri, vrni ga k sebi, kot vračaš čebelice v ulce Razgri penel — žarni ogorek v niem t'i da v praznično jutro sveti nas kres zagori!

Po ti uvodni hvalnici prihaja prošnja: O Zemlja, zemlja domača, / — v dehtečo

brazdo salač — me vkeni! In v ljubeči naslonitvi nanjo spoznava pesnik kakor na gubah izmučenega obličja težave in skrbi našega naroda, daruje se Zemlji, poje o njenem trpljenju. Dušeci dim se plazi po teh uvelih tleh, steptane so njive in gorice, ognjena smrt se reži tam, kjer so odmevale pesmi in kipele rože na oknih. Toda — Zemlja ti ljubljena, Zemlja trpeča, upaj! Naj te ne muči groza, ne plaši mrak, tja v večnost ko zlati trak žarijo ti mrki okovi!

Nove krali v tebi sijo, iz gnile prsti zorijo žlahtni sadovi. Mrlči — saleči kristaj ti bda v objemu ko svet v katakombah sijaj.

Iz te naše zamračene, izmučene sedanosti se obrača pesnikov pogled v preteklost, obuja si mladostno dobo našega naroda, posluša spev davnih, dedov sredi dobav, zaznava njihove paganske bojazni, upe in prošnje, prisluškuje utripu njihovih src. Vendar —

Zbledel je Svetovit, Perun in Crti, spet Stvarnik vtnil ti je nov poljub, da si nam posvečeni up

Vstajenja In je zbledela bridka senca smrti. Zopet zapoje pesnik hvalnico Zemlji in njenemu trpljenju v preteklosti, dokler se mu — nekaj fortissimo v tej njegovi simfoniji, polni udarcev tolkal in strasnih krikih pihal — ne poljavi krvava vizija sedanjih dni, največjega trpljenja našega naroda v vsem dojem, skromnem in tihi življenju ljubljene rodne Zemlje.

...Noč je. Vetrovi besne. Divje švigajo bliski. Ognji praskoče. Mrlči vpijo. Tožijo Kaj-nove žrtve. Solze in vzdih. Kri. Prošnje za žive in mrtve;

Kronika

* Slovitá pariška modelka Carmen Zennobla Visconti je pred dnevi umrla v francoski metropoli. Po svoji lepoti je slovela daleč naokrog in je bila zaradi tega privlačen objekt za vse znane francoske umetnike. Kiparji in slikarji so se kar trgali zanjo. Rodinu je sedela, ko je ustvarjal svojo znamenito soho »Poljub«, pozneje je bila za model ob nastajanju bronaste skupine pri stebrih Aleksandrovega mostu v Parizu. Njena zapustila je bila tako obsežna, da je neprestano potovala okoli akademije do akademije. Včasih je pozirala umetnikom po celih 15 ur na dan. V zadnjih letih je obubožala in 7. julija je umrla v največji bedi. Z njo je izginila ena največjih prič življenja na Montparnasseu.

* Potresni sunki v Anatoliji. Potresi na turškem ozemlju se nadaljujejo. V najhujšem času so zabeležili potresne sunki na področju Bolu in Gebos v Srednji Anatoliji, kjer so zabeležili v teku 24 ur pet potresnih sunkov. Stvelo človeških žrtev je k sreči majhno.

* Smrtna kazen za zločina iz na vade. Tujerodni delavec Marcel Garnier je bil zaposlen v Gradcu, kjer je izbral priliko, da je ukradel nekemu delavcu motocikel. Garnier je v času od lanskega decembra do letošnjega februarja izvršil še več drugih tatvin in sicer je odnesel več ometov iz prostorov glavne pošte na graškem kolodvoru. Posebno sodišče v Gradcu je Garniera obsodilo na smrt.

* Madžarski židje so nagrabili 30 milijard pengov. List »Osszetartas« ceni premoženje, ki so ga v zadnjih letih nagrabili madžarski židje, na 30 milijard pengov. Casopis pripominja, da je ta ogromna vsota iztisnjena iz znoja preproste ljudstva in ima zato edino pravico do njega država in madžarsko ljudstvo.

Iz Ljubljane

u— Nova grobova. Dotrpela je učiteljica ga. Zora Smoletova, roj. Lazar. Za njo žalujejo mož Franjo, hčerka Tatjana in drugo sorodstvo. Pogreb dobre matere bo v četrtek ob 16. iz kapele sv. Jožefa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Za vedno je zapustila svoje bivše posestnice in mesarica ga. Kristina Zajčeva. K večnemu počitku jo bodo spremili v četrtek ob pol 16. iz kapele sv. Petra na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnika naj bo ohranjen blaž spomin, njunim sivojem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Zaščitno cepljenje proti davici bo današnji četrtek ob 17. uri v otroškem zavetišču v Zeleni jami za okraj Moste, jutrišnji petek ob 17. uri pa v ljudski šoli v Sp. Siskih za šišenski okraj. Druga injekcija cepiva bo dana 14 dni pozneje na istem kraju ob istem času. Ker je znano, da imuniteta proti davici popusti nekaj let po cepljenju, vabimo starše, naj pripeljejo k cepljenju tudi one otroke, ki so bili cepljeni že pred 2 ali 3 leti. Na ta način se bo odpornost proti davici okrepila in za več let podaljšala.

u— Zaščitno cepljenje proti tifusu z uživanjem tablet se lahko še vedno nadaljuje. Brezplačne tablete dobe stranke v mestnem fizikatu med dopoldanskimi uradnimi urami. Občinstvu uživanje teh tablet zelo priporočamo.

u— Dunaj v besedi in plesu je naslov izredno zanimivega večera, ki bo danes ob pol 8. uri zvečer v veliki unionski dvorani. Večer vpeljejo nekatere recitacije, ki se nanašajo na dunajsko življenje in jih recitira član dunajskega dvornega gledališča Reinhold Siegart, nato plesata Haydnove nemške plesne članice dvorne opere Trude Klotz in Toni Birkmeyer. Sledi nekaj tipičnih dunajskih recitacij, ki jih bo govorila članica dvornega gledališča Inge Fürst. Obe znameniti plesalki dunajske dvorne opere Birkmeyer in Klotz plesata nato na Schubertov Improptu in po recitacijah Fürstove, ples na Lannerjevo glasbo »Hofballtänze«. Večerni spored zaključijo recitator Reinhold Siegart. Na popoldnoma svojevrstnem večer z izredno oagatim sporedom opozarjamo. Predpredaja vstopnic se vrši tekom dneva v knjigarni Glasbene Matice, cene običajne koncertne. Ponovno opozarjamo, da je začetek večera drevi ob pol 8. uri.

PRAŠIČKI ZA REJO

SENTJERNEJSKE PASME, težina 10 do 20 kg se bodo oddajali ob četrta, t. j. 20. t. m. dalje pri RESTAVRACIJI »LEV«, (dvo-rišče. — GOSPODARSKA ZVEZA.

Karel Jeraj Iz spominov filharmonika

Kakšen je bil Gustav Mahler. Vzor nevhvalnega in nezaudovoljivega skladatelja in dirigenta je bil Gustav Mahler. Več kot deset let sem deloval pod njegovo taktirko. Bila je zame najbolj razburiljiva, a tudi najbolj zanimiva doba. Mahler je bil ognjevit človek, despot in asket hkrati, v njegovem obrazu je bilo stalno razbrati ekstazo. Njegove okci so se ostro lesketale skozi naočnike kakor vročice, sence pa so prepelele mreže napeh. Malih žilic, medtem ko se je okrog ust nastanil demonski gospodovski izraz. Enemu mojih kolegov je uspela najboljša fotografija, ko ga je v trenutku že posnel po šesturni vaji k »Tristanu«, ko je vstopil skozi odrska vrata.

Kadar koli smo vadili katero njegovih simfonij (vse smo izvajali v prvi), ni trajalo dolgo in že je prekinil tok glasbe s svojim stereotipnim »oprcitve, toda to sem si drugače predstavljal. Dolg, napet odmor je sledil takšnemu uvodu. Nas mlade goibnike je vse zanimalo, toda naši starejši kolegi, katerih mnogi so igrali že pod Wagnerjem, Verdiejem in Bülowom, so bili ogroženi in so videli v opazki izraz nedarjenosti. Nervoznost se je polastila orkestra. Mahler je bil nepopravljiv nasproti starejšim članom orkestra in vsa kršno pasivno zadržanje je končalo z upokojitvijo. Te se je psluževal tisto izdatno, da se je po petih letih penzijski fond zamažal in mu je moral pomoči cesar sam s posebno podporo v znesku enega milijona.

Ko pa se je Mahler lotil popravljanja Beethovenovih simfonij, je šel val ogorče-

Naš novi roman!

V nedeljo 23. julija začnemo objavljati

„Žena za stekleno steno“

izpod peresa Herberta Steinmanna
Junakinja romana je mlada gledališka igralka, ki postane središče nenavadnih dogodkov. Velika napetost, presenetljivi obrati dejanja in mična ljubezenska zgodba odlikujejo to delo. Nadaljni vrhlini sta izredno uspeša karakterizacija nastopajočih oseb in to, da je dejanje stisnjeno v kratko razdobje treh dni. Posebno bo tudi mikalo bralca, da ga vodi naš roman za kulise gledališča v manjšem mestu, ki ga slika avtor z ljubeznajo in dobrim poznavanjem okolja.

Ne zamudite pričetka!

u— Se beseda o novih tobačnih nakaznicah. Glede na beležko o novih tobačnih nakaznicah, ki jo je objavilo »Jutro« 6. julija t. l., nam piše kadič, ki že 56 let streže svoj tobačni strasti: Nekateri kadiči bi menda radi prikrajšali nežni spol, ko predlagajo, naj se ženskam vzamejo nakaznice za tobak. Kako se ta želja sklada z ljubeznijo do bližnjega, ni moči razumeti. Sprito manjše porabe tobaka bi bilo prizadetih ogromno ljudi, v prvi vrsti tisti, ki jim prav tobak, kupljen na nakaznice za kadike, koristi. Prizadeti bi bili tudi tobakarnarji, ki so po večini invalidi, da drugih sploh ne omenjamo. Prav tako bi se zmanjšali dohodki pokrajine, kar bi gotovo ne bilo v korist monopolisti ustanovi. — Drug odgovor »stari kadiči« se glasi: Da se nam ženam, ki smo upravičene prejemati tobačne nakaznice, očita, da uporabljamo cigarete v »svojevrstno valuto«, ni lepo. Nemara je to očitano gola nevoščljivost. Če jih pokadimo ali raiši zamenjamo za kosček kruha ali jajčec, je pač naša stvar. Kam pridemo, če bi vam, »stari nad 60 let« tudi me nevoščljivo očitali, da dobite razne dodatke. Mar tudi te uporabljate v »svojevrstno valuto«?

u— Primarij dr. Merčun ordinira od danes naprej od 15. do 17. ure.

»Kri mučenec...«

je naslov knjigi, ki govori o komunističnih grozodejstvih, ki so jih komunisti zagrešili nad duhovniki in bogoslovci. Cena knjigi je 10 lit.

u— Za »Dom slepih« je darovalo uradništvo Pokojniškega zavoda v Ljubljani 630 lir namesto vena na grob očetu svojega tovariša g. Christofa Hinka. Za plemeniti dar se iskreno zahvaljujemo. Bog povrni!

u— Namesto vena na grob režiserja Koviča Jožefa daruje g. Miha Hafner 200 lir za Rdeči križ.

u— Namesto vena na grob ge. Milice Fasanove darujejo prijateljice in sostanovke Bleiweisove ceste 18 in 16 Lir 510 za dom slepih.

u— Stenografski in knjigovodski počitniški tečaj prične ta teden. Vpisovanje še ves teden dopoldne in popoldne do 7. ure zvečer: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-II.

Z Gorenjskega

Obisk v industrijskih podjetjih na Gorenjskem. Zupni svetovalec za gospodarstvo na Koroškem in Gorenjskem ing. Winkler si je pred dnevi ogledal celo vrsto industrijskih podjetij na Gorenjskem ter je v Kranju sklical delavce na sestank, katerega so se udeležili tudi predstavniki gospodarstva. Na sestanku je inž. Winkler obrazložil nujnost skrajnih storitev za boljše in domovino. Početniki in delavci morajo biti pripravljeni, da izvrše vse naloge, ki jih zahteva okvir izdaje vojne.

Pripadniki nemške ljudske skupnosti, ki so brez državljanstva, rojeni v letih 1884 do 1927 ter žive na ozemlju Celovca in Beljaka, se morajo nemudoma javiti pristojnim oblastvom. Prav posebno so dolžni javiti se Nizozemci, Flamci, Danci, Švedi, Norvežani in Valonci.

25letnico Košatova pevске zveze bodo obhajali letos v Celovcu. Zveza je bila ustanovljena leta 1919, ko so se vsajki iz svetovne vojne vrnili domov ter ustanovili pevsko društvo, pozneje pa še orkester. V Celovcu imajo tudi Košatov muzej. Košatovo pevsko zvezo vodi že 20 let dirigent Franc Vosmik, ki si je pridobil velike zasluge za razvoj orkestra.

Ranjenci ob Vrškem jezeru. Pred dnevi je skupina ranjencev obiskala Vrško jezero pri Celovcu. Ranjencem so privedli čemačini prirčen sprejem z deklaracijo

čajami in petjem, nato pa je bila južina s prijetno domačo zabavo. Popoldne so doživeli ranjenci prijetno presenečenje s posebno prireditvijo domačinov. Vozili so se s čolni po jezeru, medtem ko je polkovna godba igrala in razveseljevala domačine in goste.

Na boljšiču je padel koroški rojak France Andrejčič, po domače Andrej, posestnik iz Mač na Koroškem. Pokojnik zapuša ženo Pavlo in druge sorodnike.

V Celovcu so umrli: 59letni strojevodja G. Didi, 71letna vdova Marija Heyva ter 72letna redovnica Avgusta Pridomkova.

Razsavo gojencev moškega in ženskega učiteljskega so odprli v Domu za umetnost v Celovcu. Pri otvoritvi so bili navzoči Gauleiter dr. Reiner, njegov namestnik Thimel, področni vodja Regger, zastopnik šolske oblasti dr. Puher in višji študijski direktor Anderluh. Razstava je pokazala, da so gojenci celovških učiteljskih lanske leto vsestransko napredovali.

Citrarski učitelj Emil Mezogolits nastopa s svojim instrumentom prav često v radijskih oddajah ter seznaja koroške in štajerske rojake z melodijami teh dežel. V zadnjem letu si je pridobil zasluge tudi kot pedagog na glasbeni šoli v Št. Vidu ob Glini.

Koroški lastniki konj so imeli pred kratkim sestanek v Celovcu. Zborovanje je pokazalo, da se konjereja na Koroškem prav zadovoljivo razvija. V teku zadnjega leta se je število konj na Koroškem pomnožilo in tudi plemu se je izboljšalo.

Svilopreja na Koroškem. Tudi v Dravski dolini so začeli letos gojiti svilopreke v večjem obsegu kakor doslej. Gojitev sviloprejk se je že lanske leto dobro obnesla, zato so to panogo letos še bolj razširili. Šolska mladina sodeluje pri svilopreji z nabiranjem murvin listov, vzgojitelji pa dajejo učencem napotke. Posledica tega sodelovanja so prav ugodni uspehi, ki se kažejo v povečanju pridelanih kokonov.

Teniški turnir ob Vrškem jezeru. V času od 26. do 30. julija bodo imeli ob Vrškem jezeru turnir, v katerem bodo nastopili pri tekah moški in ženske tekmovalke, na koncu pa bodo tekme mešanih parov.

Kolesarjeva nesreča. S kolesa je padel 51letni delavec Martin Antonič iz Bistrice. Antonič se je ponesrečil, ker ga je pes popadel za hlačno. Pri padcu si je razbil levo koleno in so ga morali odpeljati v celovško bolnišnico.

Štiriletno sestrico je obstrleli 12letni učenec Franc Coler. Fantič je vzel puško v roke ter pomeril v šali proti svoji sestrici. Iz šale je nastala bridka resnica in štiriletno deklico so morali zaradi poškodb, ki jih je dobila, odpeljati v bolnišnico.

Skoro ne mne dan brez nesreče pri obiranju češenj na Koroškem. Čeprav opozarjajo listi prebivalstvo, naj bo opreznost pri obiranju tega sadeža, pripeljejo vsak dan kakšnega poškodovanca v celovško bolnišnico. Tako je padel s češnje 17letni posestnikov sin Pavel Schlager ter si pri padcu zlomil ključnico. 12letni učenec Richard Gruber pa si je pri padcu s češnje zlomil levo nogo. Zdravi se v celovški bolnišnici.

Nogo si je zlomila 60letna žena delavca Pavlina Popova. Zdravi se v celovški bolnišnici.

Iz Gorice

Navodila za prodajo zgodnjega krompirja. Pokrajinski prehranjevalni urad v Gorici opozarja kmetovalce, ki so pridelali zgodnji krompir, da je dovoljena prodaja zgodnjega krompirja izključno na javnih tržiščih in da morajo imeti zadevno potrdilo, s katerim je dopuščena prodaja.

Ljudsko gibanje v Gorici. Dne 16. in 17. julija je bilo v Gorici 8 smrtnih primerov, 2 rojstvi ter ena poroka.

Dečkova smrt zaradi zastupitve. Mali Marino Medoot iz Šempetra se je med igro

Ne samo stanovanja, temveč tudi stopnišča in hodniki morajo biti zatemnjeni, ker v primeru alarma ponoči sicer ne morete in ne smete iti za trenutke osvetlitve stopnišča. Kako nerodno je hoditi po temnih stopnicah in hodnikih, ste gotovo že tudi sami skušili. Še mnogo bolj pa se to obenti v naglici in nervozni, ko vsakdo hiti, da je čimprej v zaklonišču.

Nadzoruj ob časa do časa sam, če je zatemnitve tvojega stanovanja v redu. Pojdi iz hiše in se prepričaj, če iz stanovanja ne prihaja kaka svetloba. Poškodovane zatemnitvene naprave popravi takoj.

Nesametnosti so oni, ki se smejejo tistim, ki se vestno drže navodil za zaščito pred letalskimi napadi, ker se ravno njim lahko zgodi, da bodo bridko občutili svojo neumestno junaštvo in vsevednost.

stnemu belkantu. Enako je zabil vse surovosti v igri in nadmestil v fante preoblečene baletke (ki običajno nastopajo v tej operi) s pisalci in statisti. Takšna izvedba je bila mojstrstvena brez primere.

Na splošno je Mahler veljal kot brezobzira in despot. Nekateri od nas pa, ki smo mu bili bližji, smo vedeli, da le ne dopušča nobenega popuščanja pri oživitvenju svojih umetniških idealov. Ni si bilo moči misliti boljšega zakonca in očeta od njega. Občuoval je svojo lepo in duhovito ženo Almo, hčerko slavnega slikarja. Bil je na smrt užaloščen, ko mu je nelzprozna usoda izrgala hčerko. Tež žalostni dobi njegovega življenja se imamo zahvaliti za njegovo najboljšo delo. »Pesmi o otroški smrti«. Umrli je sam za isto boleznijo, septično angino po dolgem boju s svojimi življenjskimi energijami.

Imel sem učenko, baronico Liebig, ki si je stavila v glavo, da bo začela vebhati violino v 35. letu starosti. Bil sem na smrt utrujen od teh lekcij, ki so trajale običajno tri ure. Vebhala je od konca do kraja brez prestanka. Najela si je poseben oidelek v vlak, kadar se je peljala na Češko, kjer je imela sladkorne tovarne, in je tudi na potovanju vebhala brez prenehanja. Uspeh ni izostal: po štirih letih študija je že vodila svoj godalni kvartet kot prva goslačica.

Omenjam jo zato, ker je bila navdušena Mahlerjeva oboževalka. Kako bogate in zanimive so bile urke, ki jih je prebil mojster v Liebigovi palači ob uživanju rdečih jagol, ki jih je ljubil nad vse. Meni je bila dana sreča, da sem užival njegovo pozornost in pogosto mi je poveril igranje posebnih godal, kot so viola d'amore, mandolina ali kitara, če jih je uporabljal v svojih partiturah

ranil s zarjavelim železom. Nastopila je infekcija. Ubogi deček je podlegel zaradi zastupitve.

Nezgoda v mestu in okolici. 13letni Anton Mraček iz Kraske ulice 6 se je med igro potolkel po obeh kolenih. 23letni dijak Viktor Traversa si je pri padcu zlomil desno nogo. 15letni Jakob Zoga iz Standreža si je med igro zlomil levo nogo. Desno nogo si je izpahnila pri mlačvi 16letna Gina Mainardis iz Villanova. Ponesrečenci se zdravijo v goriški bolnišnici.

Žrtvi izstrelka v Brdih. 24letni kmet Ivan Gragnolini in 32letni delavec Artur Venturini sta našla med poljskim delom v Dolenjem v Brlih izstrelak, ki je eksploziralo. Cragnolini ima rano na levi nogi. Venturini pa na glavi. Oba sta bila prepegljana v goriško bolnišnico.

Vse krajezo. 47letni Mariji Skvarča iz Raven, ki je bila po opravihi v neki trgovini na Travniku, je neznan zlikovec ukradel denarico za 1.500 lirami in dokumenti. 34letni Mariji Grusovin-Pisk iz Delavniške ulice 327 sta bili izmaknjeni 2 krušni nakaznici. Slična usoda je doletela v pokriti mestni tržnici 22letno gospodinjico Danico Vidmar. 46letnemu obrtniku Henriku Novelliju je bila ukradena tobačna nakaznica. Krivce zasleduje goriška policija, ki se zanima tudi za listnico 25letne Marije Gregorčič, lastnice vinarne v Ogleski ulici 12. Njena listnica je izginila; v njej sta bili dve živilski nakaznici, osebna izkaznica in 2000 lir gotovine.

Na smrt obsojen. Prel pristojnim videmskim sodiščem je bil obsojen na smrt Jožef Culotta iz Palerma. Obtožen je bil zaradi roparskega umora, izvršenega 28. julija 1943, nad P. Bartulcem pri pokopališču v Codroipu. Soobtožena je bila tudi Graziela Spina iz Catanie, ki pa je bila oproščena.

Iz Trsta

Iz poštne službe. Poština in brzojavna uprava v Trstu sporoča občinstvu, da se odslej sprejemajo denarne pošiljke do 16. ure. Le v poštne uradu na Borzernem trgu 3 se bodo sprejemale denarne pošiljke do 18. ure.

Tržaški škof Santin je podelil te dni v katedrali sv. Justa duhovniške redove Hermenegildu Boriju iz Pazina, Jožefu Roccu, Lheru Capperuzzi in Gajetanu Tumia iz Trsta.

Cene v prenočiščih. Po oledrbi komisarija za cene v pokrajini Trst, Furlanija, Gorica, Istra in Kvarner so veljavne v prenočiščih sledeče cene: I. kategorija 1 postelj od 30 do 60 lir, 2 postelji 55 do 100. II. kat.: 1 postelja 20 do 40, dve postelji 35 do 70; III. kat.: 1 postelj 15 do 30, dve postelji 25 do 50; IV. kategorija: 1 postelj 10 do 20, dve postelji 20 do 40. Gostilne: 1 postelj 10 do 18, 2 postelji 18 do 30. To velja za sobe brez kopei, za sobe z uporabo kopalnice pa so določene sledeče cene: I. kat. za 1 postelj 60 do 90, 2 postelji 110 do 180. II. kat.: 1 postelj 40 do 70, za 2 postelji 65 do 120; III. kat.: za 1 postelj 30 do 55; za 2 postelji 50 do 100 lir.

Cene čebuli. Tržaško prehranjevalno ravateljstvo objavlja cene čebuli: Sveža čebula (domača) v prodaji na debelo 5.20 za kg, v nadrobni prodaji 6.40, uvožena čebula v prodaji na debelo 6 lir za kg, v nadrobni prodaji 7.20.

»Dunaj v besedi in plesu.« Umetniki dunajskega dvornega gledališča nastopijo v soboto 22. julija v Verdijevem gledališču v Trstu s slikovitim sporedom pol geslom: »Dunaj v besedi in plesu.«

Smrt vrliga moža. V Trstu je umrl Ferdo Kleinmayer, ki je bil v Trstu zelo znana osebnost. Doživel je starost 63 let. Stekel si je številne zasluge, ki bodo trajno venačile njegov spomin. Zasluznemu možu bomo ohranili svetel spomin.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 56letna Marija Sest, 14letna Italija Pelicon, 63letni Jožef Stancič, 39letni Simon Filipič, 62letna Angela Perhavec, 54letni Franc Godnič, 62letna Ivanka Stupeč, 46letni Alfonz Weiss, 32letna Eleonora B'zjak, 63letni Ivan Susan. 44letni Peter Hrovat, 45letna Marija Krečič, 8letni Karlo Brumat, 19letna Favorita Brumat, 67letna Silva Podreka, 89letna Ida Podreka vdova Henberger, 71letni Ivan Sancin, 72letna Ana Bratuš vd. Vrtovec, 89letna Elizabeta Winter vd. Pijan, 44letni Pavel Beselak, 17letni Viktor Radoš, 23letna Adriana Vodopivec, 20letni Jožef Metlikovec, 50letni Edvard Hrovatin, 44letna Ana Kocjančič-Mavrič, 67letni Rudolf Majerweg, 71letna Sarlota Majerweg, 68letni Martin Petek, 37letni Alojz Obreza, 40letni Emerik Elec, 46letna Antonija Hrovatin, 78letna Katarina Jarc, 65letni Jožef Marsinič in 46letna Terezija Simoniti-Ronzel.

Ljudsko gibanje v Trstu. Dne 18. julija je bilo v Trstu 18 rojstev, 27 smrtnih primerov in 3 poroke.

K predstavi Bizetove »Carmen«

V predstavi Bizetove opere »Carmen«, bo nastopil v partiji don Joseja g. Anton Uršič. Spoznali smo tega pevca v teku letošnje sezone v vlogi Frana (Gorenjski slavček). Kritike in občinstvo so ugodno sprejeli njegov debut. Partijo dona Joseja je nastudiral v zelo kratkem času. Po nekaj vajah na odru z vsem ansamblom bo z Uršičevo marljivostjo omogočena predstava »Carmen« ki jo dolguje gledališče še nekaterim abonmajem.

Dan Jose ni samo pevsko, temveč tudi igralsko zelo težka partija, ki terja veliko znanja in izkušnosti. Pri Uršiču, ki ima šele eno partijo za seboj, je ceniti njegov pogum in hiter študij s pomočjo katerih bo podal preizkušnjo svojih osnovnih pevskih pogojev, muzikalnosti in pridnosti, deslej pridobljene tehnike in prilagodljivosti ansamblu.

Carmen bo pela za abonmentske predstave Elza Karlovcva, izven abonmaja pa Mla Kojčeva. V partiji Micaele bo nastopila Ivanka Ribičeva, terora pa bo pel, kakor že pri prvih predstavah v letošnji sezoni, Vekoslav Janko. Ostale partije bodo zasedene kakor že najavljenno. »Carmen« dirigira letos Danilo Svara, režija je C. Debeveč, koreografija ing. P. Golovina

Zapiski

Pianist Guarino v Trstu. V petek 21. ob 19. bo koncertiral v Verdijevem gledališču v Trstu pianist Peter Guarino, ki je bil zmagovalac pri natečaju mladih glasbenikov tega leta. Na sporedu so skladbe Beethovna, Scarlattija, Bacha, Liszta in Chopina, razen tega tudi skladba pianista samega.

Usodno trčenje dveh tramvajev. V ulici Silva Pellica se je pripetila težka tramvajvska prometna nesreča. Trčila sta tramvajvska voza proge 1 in proge 2. Pri tem je bilo ranjenih 25 oseb. Na srečo so odnesli potniki po večini le lažje poškodbe. Najhujše je prizadeta 18letna Marija Gregorovič od Sv. Marije Magdalene Spodnje št. 176, ki ima občutne poškodbe na levi rami.

Nezgoda v Trebbah. 2letni Marij Cok iz Trebb je splezal na drevo in nabiral sadje. Pri tem je izgubil ravnotežje in padel na tla, kjer je obelžal z občutnimi poškodbami na glavi in po vsem telesu. Ponesrečenega Coka so prepeljali v tržaško bolnišnico.

Ponesrečenci. 39letni mesar Evgen Evati iz Gambinjeve ul. 27 si je pri delu ranil desnico. 8letni Albert Rima ima rano na glavi zaradi kamna, ki ga je zalučal proti njemu med igro neki sovratnik. Pri delu se je ponesrečil 25letni mehanik Ervin Decampo iz ulice Milin na veter 39. Ima poškodbe po obrazu. Desnico ima poškodovano 23letni mehanik Karel Toscani iz Istrske ul. 40. Popadljiv pes je ugriznil 42letno Karmelo Apollonio po levi nogi. Ponesrečenci se zdravijo v tržaški bolnišnici, kjer je dobila zdravniško pomoč tudi 47letna gospodinja J. Vecchiet iz ulice Sv. Mavricija 1, ki jo je med prepriom nabukal Rihard Fučljani.

Nezgoda pri kopanju. 21letni električar Lucijan Heipel iz ulice Giuliani 29, se je šel kopat v kopalnico ob Trajanski obali. Pri skoku v morje je padel na trd predmet in obelžal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Izropan kletni zaklad. V ulici Ville št. 5 so se pojavili tatinski zlikovci, ki so se taknili v kleti dragocen kovčeg. Odnegli so različne predmete, vredne nad 10.000 lir, med drugim zlato zapestnico, zlato uhane, zlato uro ter razno perilo in obleke. Prizadeta je 30letna Terezija Crivelli, ki je zadevo prijavila tržaški policiji.

Tatovi v predoru. V Sandrinelljevem predoru je bila okradena 37letna Ana Lauri. Izginila ji je ročna torbica, v kateri je bilo poleg dokumentov nekaj gotovine. Uradniki Lidiji Plezo iz ulice Crispi 14 je izginila zalepka, v kateri je bilo 1040 odrezkov za 208 kg sol in pošna nakaznica na 393 lir.

Iz Hrvatske

Novi vlaki na progi Zagreb—Beograd. Ravateljstvo hrvatskih državnih železnice je na progi Zagreb—Beograd uvedlo nova para brzih vlakov. Eden obratuje od Zagreba do Beograda odnosno obratno, drugi pa med Zagrebom in Brodom, oziroma Vinkovci in obratno; ta ima zvezo tudi z Osjekom in Beogradom.

Beležnica

KOLENDAR:

Četrtek, 20. julija: Eliza, Marjeta, DANASNE PRIREDITVE:
Kino Matica: Brez tebe ni življenja
Kino Sloga: Kdo je oče?
Kino Union: Gasmann,
Kino Moste: Srček moj...!
DEZURNE LEMARNE:
Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5; Deuklanjšček Dia, Gosposvetska 4; Bohinec ded., Cesta 29 oktobra 31.
ZATEMNITEV
je strogo obvezna od 22. do 4. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 20. julija, ob 18.: Kozarec vode. Red Četrtek.
Petek 21. julija ob 17.30: Marija Stuart. Red Sobota.

Scribe: »Kozarec vode«. Veseloigra v petih dejanjih. Godi se na dvoru angleške kraljice Ane. Dvorske spletke in politični konflikti dveh dvornih tekmecev: vojvodinje Maibouroughske (Danilova) in grofa Bolingbroka (Vl. Skrbinišek), so vzrok, da prideta dva mlada človeka, dvorjanka Abigaila (V. Juvanova) in poročnik Masham (Nakerst) do cilja. Čustveni delez kraljice Ane (Nablocka) igra v konfliktu važno vlogo. Delo je zrežiral prof. O. Sest.

Abonma red Sobota ima v tem tednu zaradi bližnjega sklepa dramske sezone svojo predstavo izjemoma v petek dne 21. t. m. Uprižori se Schillerjeva tragedija »Marija Stuart«. Začetek ob 17.30.

Iz atenskega albuma

Blick auf die Stadt von der Akropolis — Pogléd na mesto z Akropole

Mnogi Atenci spijo v sedanjih vročih nočeh kar na terasah ali na balkonih svojih hiš in uživajo sveži dihi morja, piše nemški vojni poročevalec dr. H. U. Arntz. Tatovi in vlomilci pa izrabljajo to priliko in vdirajo v stanovanja. Ne mine dan, da ne bi atenska policija izvedela za kakšno tatvino te vrste.

S prvimi jutranjimi žarki se zbudi življenje v grški prestolnici. Proti opoldnevu uplame, kajti ljudje se umaknejo v vročino in poležejo v senco. Tedaj začne izkrajati rumeni zidovi hiš in vil in jarka luč se zdi, kakor da hoče raztrgati oči. Sončna pripeka visi nad mestom in tišči v ljudi in predmete. Krošnjariji in branjevi kinkajo od utrujenosti in celo snazilci čevljev zadremajo na svojih stolčkih.

Nepremično stoji samo evzonska straža v slikoviti grški noši pred spomenikom Neznanega junaka. Prometni stražniki se branijo sonca pod posebnimi sončniki in tuju se zdi, da stoji nekje v Ameriki ali Afriki — tako zelo se sklada ta slika s prizori v teh deželah. Vročina v bližnjih tednih pa se bo predvidoma še stopnjevala. Ne bo dolgo trajalo, pa se bo začel asfalt mehčati in čevlji se bodo vdrali vanj kakor v tekočo lavo...

Nemški vojniki v Atenah nosijo kratke hlače in tropske srajce ter izrabljajo vsako urico prostega časa, da se okopajo v morju ali kje drugje, za kar nudi posebno lepo priliko kopališče na Stadionu poleg Zevsovega svetišča. Grki pa ne ljubijo sonca in počivajo rajši v senci. Posebna prikazen na grških ulicah so prodajalci mleka. Nosijo ga v vrčih na hrbtu in ga ponujajo obenem s sladoledom.

Po sončnem zatonu se začne v Atenah druga polovica dneva. Tišči, ki si morejo kaj ta-

kega privoščiti, posedajo od mraka dalje na bulvarih kakor je običaj v Parizu. Po glavnih cestih in ulicah pa se zvečer razvije pestra slika grškega korza. Gledališče in kino imata svoje predstave na prostem. Nedavno so imeli

v Atenah tudi koncert pod vedrim nebom. Simfoniki so muzicirali ob vzhodu Akropole ter so imeli mnogo hvaljevalnih poslušalcev. Ko pa se noč zgostila, pogostijo v Atenah vse luči. Zatemnitev je predpisana in strogo obvezna ter se brezhibno izvaja.

Proti koncu vsakega tedna se valijo velike množice prebivalstva iz Aten proti Faleronu. V prometu so vozila vseh vrst, ne izvezemsi ročnih vozilov na dve kolesi. Vozovi cestne železnice so nabito polni, potniki vse na stopniščih kakor grozdi.

V ostalem ni treba misliti, da je poletno nebo v Atenah vedno vedro in vroče. Časih se tudi nad Atenami zberejo grozdi temni oblaki, potem zagrmijo in se bliska. Letošnja pomlad je bila precej nenavadna. Pozimi je v Atenah snežilo, kar se v tem mestu le po redkoma primeri, pomlad pa je nastopila pozno, bila je zelo vlažna in deževna ter hladna tako, da se je celo poletje začelo z zakasnitvijo.

V zemljepisnih evropskih krajih stoji zapisano, da imajo Atene 459 tisoč prebivalcev. Ti podatki so danes zastareli. V Atenah živi sedaj nad milijon ljudi.

Ob začetku osvobodilnih vojn so bile Atene majhno mestce s komaj deset tisoč naseljenici. Potem so prišli nemški arhitekti, pozidali Atene 19. stoletja in prebivalstvo Aten se množilo od leta do leta. Ob začetku vojne z Italijo 1. 1940, so imele Atene s pristaniščem v Pireju že 600.000 prebivalcev. Nato se je prebivalstvo pomnožilo z dotokom beguncev iz vseh krajev. Danes živi v Atenah in Pireju blizu dva milijona ljudi. Ker je sistem prijavljanja prebivalstva nenatančen, ni mogoče povedati točne številke atenskih meščanov in priseljencev. Da pa je število prebivalstva izredno veliko, o tem nas lahko prepriča dejstvo, da ne zaostaja ploščina Aten pravič za pomejmerjem Pariza. Pogléd z Akropole lahko prepriča o tej stvarnosti vsakega domačina in tuja.

Novodobno bajaništvo

Geologu, ki je nekoč s kladivom v roki in napornem podrobnem delu raziskoval zemeljsko skorjo ali pa je bil navezan na uspehe dolgotrajnih vrtanj, je moderna geofizika ustvarila čudovito orodje, ki mu omogoča iste uspehe, samo neprimerno hitreje in točneje. V kratkem času preišče lahko cele predele dežel glede morebitnih nahajališč koristnih rud. Vse takšne raziskave podzemlja temeljijo na načelu, da morejo določene fizikalne lastnosti kameninskih plasti v globini vplivati na občutljive instrumente. Ribji vlek, ki se pomika mimo ribiške ladje globlje v morju, nego ga je mogoče opaziti z optičnimi pripomočki, se dá z modernimi instrumenti vendarle brez težave ugotoviti. Moderne ribiške ladje so opremljene danes s pripravami za oddajanje in sprejemanje ultrazvočnih valov. Kjer zadenejo takšni valovi ob oviro, n. pr. ob široko maso ribjega vlaka, se odbijejo z drugačnim maso običajnim odmevom, ki prihaja od morskih tal. Podobno je z raznovrstnimi plastmi v zemeljski notranjosti, ki jih zavoljo te ali druge njihove lastnosti prisilijo, da se izdajo na daljavo.

Izdajalske lastnosti kamenin

Te lastnosti so bodisi magnetizem določenih kamenin, njih težnostni učinek, njih obnašanje napram električnim tokom ali kaj podobnega. So pa v svojih učinkih tako malenkostne, da je treba za njihovo ugotovitev najobčutljivejših merilnih ter počutljivih priprav. Precizijska mehanika pa je seveda sposobna ustvariti v tem pogledu prava čuda, ki belčijo bodisi že po naravi dane določene fizikalne lastnosti zemeljskih plasti ali pa dovajajo tem na umeten način energije, po katerih se omenjene lastnosti »sprožijo«. Na prvem načelu temeljijo težnostne, magnetne in radioaktivne meritve, na drugem pa seizmične in

Opozorilo bivšim internancem v Italiji

Finančni oddelek šefa pokrajinske uprave razglašuje:

Oni bivši internanci italijanskih koncentracijskih taborišč ali njihovi svojci, ki so pri finančnem oddelku šefa pokrajinske uprave ali pri ravnateljstvu računovodstva prijaviли terjatve iz nevinčnih taboriščnih bonov, iz nedvigljivih dobroimetij pri taboriščnih ali kazničnih upravah ter iz neizplačanih denarnih pošiljk, naj se zaradi izplačila zglašijo čim prej osebno med uradnimi urami pri finančnem oddelku šefa pokrajinske uprave v Gregorčičevi ulici št. 20, II. nadst. šolska soba II.D. V uvaževanju vrednih primerih so dopustna tudi pooblastila.

Ta razglas ne zadeva drugih morebiti prijavljenih zahtevkov internancem ali njih svojcem za izplačila oblačila in vrednote, za nedostavljene pakete, za odvzet denar, za shranjen denar pri taboriščnih ali kazničnih upravah, za katerega niso bili izdani boni ali ustrezna potrdila in podobno.

oknu, nastavim kukalo na oči in čakam, kako se bo reševalna akcija razvila.

Vse nabrežje je pokončilo!

Otroci obeh bregov vreščijo, kakor da so pravkar ušli ludožreznem; vmes javkajo nesrečni kurji pastirji in pastirice; krepi in pogumni možje pa molče stiskajo svoje dolge dolge prekle, ki bodo v tej žalostno nesrečni igri imlele veliko vlogo. Friskovčev ata so izjema:

Jezno vihte svoj drog in grme:

»Zdaj pa imam že zadost; te neumne kurje politike!«

Politika?... Nesreča — samomorilna manija — zdaj pa še politika!

Torej že tretja kombinacija ali sestava, ki prihaja v poštev pri razvozlavanju kurjega »godiškega vola«.

Katera bo prava?

Bržčas — četrta!... Da, četrta!

Zadnjič sem bil prepričan, da je vprašanje zanimivega živalskega pojasa rešeno.

To pot je vzbujala pozornost starejša koklja, ki jo je lahni vodni tok počasi gnal po sredi struge.

Presneta živalca, kako me je presenetila s svojo stožno, mirnostjo in elegantno, aristokratsko držo!

Kakor kaka primadona ali sloveča filmska diva se je peljala skozi špalir številnih navdušenih na obeh bregovih stoječih gledalcev.

Niti trenila ni z očmi! Samo enkrat je pomerknila proti naši strani, kakor da se za-

električne. Težnostne emritve se okoriščajo z razlikami nasproti normalnemu zemeljskemu težnostnemu polju. Kjer koli se stikajo plasti večje gostote s plastmi manjše gostote, je opaziti spremembe napram normalnim težnostnim poljem. Te spremembe ugotavljajo raziskovalci potem bodisi z nihali, bodisi z vrtilnimi tehnikami ali pa s tako imenovanimi gravimetri.

Trajanje nihaja kakšnega nihala je odvisno, kakor znano, od njegove dolžine in od težne pospešitve tistega kraja, kjer je nihalo v gibanju. Če spravimo v tek isto nihalo na različnih mestih, bodo trajali njegovi nihaji v skladu s težnostnim razmerami teh krajev daljši ali krajši čas. Z najnatančnejšim beleženjem dobimo na ta način težne razlike posrednih krajev, ker pa so te razlike odvisne spet od gostote geoloških teles v globini, dobimo, če zvezemo kraje iste težnosti s črtami (izogamami), posnetke masenih razdelitev v podtalju. Ker je delo z nihali precej zamudno, uporabljajo v ostalem krajši vrtilni tehtnice, ki temeljijo prav tako kakor gravimetri na načelu mense privlačnosti po Newtonovem zakonu. Pri obojih instrumentih vplivajo različno razdeljene podtalne mase z različno privlačnostjo na prsto nihajoč, točno določen kos tvari.

Znanstveno bajaništvo v 17. stoletju

Velik del kamenin kaže magnetske lastnosti, in s tem sposobnost, da odklonijo magnetno iglo iz njene severno-jugne smeri. V prvi vrsti so seveda ležišča rud, na katere magnetna igla najbolje reagira in temu dejstvu se je zahvaliti, da je švedsko rudarstvo že pred tri sto leti poznalo postopek magnetnih meritev. Švedski rudarski svetnik Daniel Tilas (umrl 1672) je izumil tako imenovani švedski rudniški kompas, to je magnetno iglo, ki je nihala v steklenem ohišju vodoravno ter napravično in so jo področja različnega magnetnega polja različno odklanjala iz normalne lege. S pomočjo tega najstarejšega geofizikalnega aparata so odkrili v Skandinaviji celo vrsto magnetnih nahajališč. Danes so seveda magnetne metode še dosti bolj izpopolnjene in omogočajo ugotovitev motilnih področij na najpreprostejši način. V uporabi so tako imenovani variometri, magnetne tehnice, v katerih se magnetni sistem pod vplivom zemeljskega magnetizma vrti okrog svoje osi.

Radioaktivne meritve izkoriščajo spet zarjenje, ki nastaja pri razpadu radioaktivnih prvin, in sicer žarke gama, ki imajo še krajše valovne dolžine nego Röntgenovi žarki ter takšno probojno silo, da jo 12 mm debela svinčena plošča zniža komaj za polovico. Meritve se vršijo z zelo občutljivim elektrometrom, ki je nabit na določeno napetost in se mu ta v trenutku, ko sprejme žarini impulz, spremeni. Za takšen elektrometer so stene prevrtili tako rekoč prozorne, a z njim so raziskovali esledeje zemeljskih plasti najprvo na petkomorskih petrolejskih poljih. Po tem načinu se dádo ugotoviti posebno lahko meje glinastih plasti, ki vsebujejo mnogo kalija, ne

hvaljuje za prisrčne ovacije. Ves čas svoje zabavne vožnje ni pisknila; ko so jo pa blizu »Niagare« potegnili na suho, se je branila kakor otrok, ki nju hočejo vzeti igračo.

»Ka-ka-ka-ka-ka pa to košta!« je vreščala, ključala kar z odprtim kljunom in se obupno otapala s perutnicami.

In tedaj me je prešinila misel:

»Sport!... Kurji sport! Zagonetni problem je rešen!«

Drobna, obokana deklica je s »sportnice« v rokah hitela po nabrežju. Ljubče jo je pritisnala k licem in dihala vanjo vročo sapo.

»Ne bo dolgo živele«, je dejal svoj stano. Sam ima farno, pa se dobro spozna v takih stvareh.

»Zakaj ne bo živele?« sem se začudil.

»Kure, ki jih iz vode potegnemo, so zapisane smrti.«

»Zakolje mrzle kopeli... zaradi prehlada?«

»Zakolje ji hle!«

Zgrzil sem se.

Moj Bog, zaradi majhnega, nedolžnega sporta, pa tako huda kazen!...

Nobenega dvoma ni več: Ob Ljubljani se je resnično razvil nov, zanimiv sport! Po vedrostojnih pričeh je dokazano, da ga ne goji nerazodna kuretna, marveč iznajdljivi otroci, ki jo s šibami naganjajo v vodo, da v svoje veselje in zabavo razgibajo leno življenje na obrežju...

da bi bilo treba izvrniti poskusne jame. V proizvodnji petroleja je to zelo važno.

Umetni potresi

Drug način, po katerem določajo naravo podtalnih plasti, je seizmični in električni način. Po seizmičnem načinu izkoriščajo prožnost kamenin, to je njih različno sposobnost za prevajanje valovanj, kakršna nastajajo pri naravnih in umetnih potresih. Na določenem kraju zažgejo n. pr. v zemljo zakopan naboj. Valov, ki potekajo od tega središča, se posredujejo svoji okolici in gredo različne poti. Na primernih mestih so postavljene priprave, podobne seiznografom potresnih postaj, ki beležijo prihajanje teh valov. Pot valov pa je sledeča: neki del jih poteka blizu površine z brzino, ki ustreza prevodni sposobnosti dotične zemeljske plasti. Drugi del jih prodre v globljo plast in se razširja v njej z drugačno brzino nego prvi valovi. Tretji del se odbije spet ob meji obeh plasti kakor svetlobni žarki v zrcalu. V opazovalno postajo dospe torej vsak del valov ob drugačnem času. S preprosto računsko operacijo ugotovijo potem točno brzino razširjave v vsaki plasti. S primerjavo podatkov različnih postaj je mogoče določiti natančno medsebojno lego in obmejitve raznih zemeljskih plasti, dalje obseg in globino določenih geoloških tvorb v ploskih sedimentih in sploh vso podzemeljsko gorsko zgradbo, kar je posebno važno pri nahajališčih petroleja, ki jih je najti pogosto ob tektonskih izboklinah.

Električno merjenje

Postopek električnega merjenja teži za odkrivanje nahajališč, razširjenosti in globine geoloških teles, ki imajo drugačno električno prevodnost nego njih okolica. Po enem izmed različnih načinov, ki so tu mogoči, vtaknejo v tla dve grezili (sondi), tako da sta z zemljo v prevodnem stiku in da nastane zaključena tokovni krog. Če dovajajo potem greziloma, ki učinkujeta kakor elektrodi, električni tok in če sta si blizu, tedaj pojdejo traki tega toka bližje v površino. Čim bolj sta si grezili oddaljeni, tem globlje prodrejo v zemljo. Če so v podtalju dobro prevajajoče plasti, bodo te v prvi vrsti sprejele tok, in sicer pri neki določeni oddaljenosti grezil, ki ustreza globini teh prevajajočih plasti. Upor se bo temu primeru zmanjšal. Nasprotna pa bo električni upor pri slabo prevajajočih kameninah z rastočo oddaljenostjo elektrod čedalje večji. Na ta način dobe podatke, ki se dajo izraziti s posebnimi krivuljami. Če nastopijo v podtalju spremembe glede prevodljivosti, se pokažejo te v presekem poteku krivulj, iz smeri teh valovanj in oddaljenosti grezil pa je mogoče sklepati o globini ter mejah motilnih plasti.

Drug način električnega merjenja temelji na indukcijskih pojavih. V področju, ki ga hočejo raziskati, pošljejo skozi kabel, ki je položen pravokotno ali obokasto, izmenični tok določene frekvence. Ta kabel predstavlja primarni krog. Če je v nepreveliki oddaljenosti dobro prevajajoče geološko telo v tleh, n. pr. plasti, ki so napol prepregnene s slano vodo, se v njih pojavijo induktivno sekundarni krogi, ki jim s posebno razporeditvijo izmerijo silo toka za točko. Na ta način dobe merilo za različne globinske lege prevajajočih plasti. Po tej metodi švedskega geofizika Sundberga so že marsikje ugotovili, n. pr. petrolejska ležišča.

Poseben postopek se bavi spet z meritvijo uporov v prevrtinah. Nadaljnji način je tako imenovani potencialni način, po katerem sklepajo po drugačni nego normalni razdelitvi električnega toka v zemlji o nahajališčih drugačnih geoloških teles.

Praksa seveda ne uporablja samo kakšno posamezno izmed navedenih metod, temveč se okorišča z vsemi in jih kombinira med seboj, kar ji dopolnjuje in pomaga kontrolirati dobljena spoznanja. Naj površinska plast še tako skriva podzemeljsko zgradbo z njenimi zakladi rude in premoga, petroleja in drugih gospodarskih dragocenosti, moderni bajničarji njene skrivnosti vendarle razkrivajo s svojimi nad vse občutljivimi in zanesljivimi čudničnimi pripravami, ki zasenčujejo vse, kar zmorejo v tem pogledu okultni bajničarji. Pogled v globino zemlje ni danes nikakšna utopija več, le da orjan temu pogledu niso človeške oči, temveč nečuvno tenkočutni aparati.

Nespametni so oni, ki se smejejo tistim, ki se vestno drže navodil za zaščito pred letalskimi napadi, ker se ravno njim lahko zgodi, da bodo bridko občevali svojo neumestno junaštvo in vseodnost.

Križanka št. 52

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17		18				19	20		21	
22			23		24	25			26				27	
		28	29		30			31						
	32		33		34			35			36			
37	38			39			40	41	42					43
44	45					46		47	48			49	50	
51			52		53			54	55				56	
57					58							59		

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. stoji, konec, pika, 5. mesto v Prednji Aziji, 12. mesto v Dalmaciji, 16. domača žival, 18. naduto, ošabno, 19. okrajni del celine, 21. električne enote (fon), 22. veznik, 23. maskara, 25. osebni zaimek, 26. vetrobran, 29. stoječa voda v mrtvi strugi, 31. očiščevanje za greh, 32. časovni prislov, 34. žre železo, 35. huda bolezen, 36. enota evropske valute, 38. sorodnik, 41. zli duhovi, 44. tiskarska vrsta črk po velikosti, 46. šahovski izraz, 48. roman Dobre knjige, 50. kratica za akademski naslov, 51. poveljevalne pesmi, 52. italijanski spolnik, 53. silovit vihar, 55. ljubljanski mestni predel, 57. oče, 58. pardon, 59. reka v Armeniji.

Navpično: 1. vrstica, verz, 2. barva kože (fon), 3. stara slovenska beseda za alkoholno pijačo, 4. veter, sapa, 5. slovenski slikar, 6. grška črka, 7. čutni organ, 8. podnebni pas, 9. veznik, 10. italijanski spolnik, 11. slovenski pisatelj in dramatik,

Izgubljeni in najdeni

Seznam izgubljenih predmetov, prijavljenih upravi policije v mesecu juniju 1944: osebna izkaznica na ime Kastelle Franc; prometna knjižnica za kolo na ime Kos Anton; zapesna crom ura; ročna torbica z osebno izkaznico na ime Petelin Anton; usnjena denarnica z vsebino 50 Lir in dva ključa; dva prstana z briljanti, eden zlat, drugi iz platine; črna listnica iz emitačije z vsebino 120 Lir, osebna izkaznica, propustnica in dovoljenje za vožnjo s kolesom, glaseče na ime Parkelj Franc; modra pletena jopica; osebna izkaznica, na ime Miklen Miroslava; štiri živilske nakaznice na družino Zavrl, Pred konjunošico št. 1; odlok za sprejem v službo in dve tobačni karti, na ime Čampa Leopold; prometna knjižnica za kolo, na ime Demšar Ciril; črna usnjena denarnica z vsebino 970 Lir in nekaj drobiža; osebna izkaznica in propustnica, na ime Pračen Marija; email medaljon zlato obrobljen s sliko Matere Božje; moška zapesna ura na rjavem jermeniku, znamke »Primka«; prometna knjižnica za kolo, na ime Berce Rudolf; moški briljantni prstan v berce zlato; usnjena denarnica z vsebino osebne in tobačne nakaznice, na ime Maver Fortunat ter 555.— Lir gotovine; osebna izkaznica, na ime Buhnič Ivan; usnjena aktovka z vsebino 112 glav živilskih nakaznic in 112 dodatnih živilskih nakaznic za dijakle za mesec maj 1944; evidenčna tablica za avtomobil L. B. 961; usnjena rujava denarnica z vsebino 1.000 Lir ter osebna izkaznica, na ime Ivančič Franc; očala v črnem okvirju; double očala s specialnimi stekli v etuiju; osebna izkaznica, na ime Jelen Slava; temnorjava denarnica z vsebino 33 RM ter zlat poročni prstan z monogramom E. F. 21. 12. 1942; denarnica z vsebino 50 Lir in odlok na ime Ogrin Franc; črna usnjena denarnica z vsebino 60 Lir; otroški levi sandaleček; osebna izkaznica, na ime Dolinar Branka; osebna izkaznica, na ime Ustar Anton ter zlato nalivno pero sive barve; živilska nakaznica za junij, na ime Regent Marija; propustnica za prehod bloka, na ime Zaje Katarina; osebna izkaznica, na ime Verdnik Rudolf; zlata moška ura z zlato verzičico; rdeča denarnica z vsebino 1.500 Lir in zlata igla; črna usnjena listnica z vsebino 2.900 Lir, 97 RM, legitimacija organizacije »Totit«; Ausweis, tobačna karta ter razne druge listine in računi na ime Polanc Franc; rjava listnica z vsebino 270 Lir, osebna izkaznica, propustnica, šoferska legitimacija, tobačna karta, vse na ime Rožmanc Jože; osebna izkaznica na ime Lokar Vinko; denarnica z vsebino 80 Lir, osebna izkaznica in tobačna karta na ime Smolčič Ana; osebna izkaznica, propustnica, na ime Kramer Emilija; črna denarnica z vsebino 1.000 Lir, osebna izkaznica in Passierschein na ime Drobnik Marjan; usnjena rjava denarnica z vsebino 800 Lir, osebna izkaznica na ime Lokar Franc; osebna izkaznica, na ime Draksier Elizabeta; osebna izkaznica na ime Kastelle Ivanka; temnorjava usnjena listnica z vsebino več živilskih spričeval ter razne fotografije; osebna izkaznica na ime Slak Stanislava; trije ključki na verzičici; osebna izkaznica in tobačna karta; na ime Perčon Milka; niklasta enokrovna ura znamke »Omega« na tenki srebrni verzičici; rezervno gumijasto kolo od voza; osebna izkaznica, na ime Carl Marija.

Seznam najdenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v mesecu juniju 1944: crom žepna ura znamke »Doxa«; ženska zapesna double verzičica; grahasta kokoš s porezanimi peruti; dva umetna venca za na grob; zlata ovratna verzičica z obeskom slike Matere Božje; usnjena denarnica z vsebino nekoliko Lir, glava od tobačne karte na ime Žitko Jožefa, Podpeč 15 ter potrdilo Higienškega zavoda v Ljubljani pod imenom Fajdiga Elvard; črna usnjena denarnica z vsebino cca 200 Lir; mala zapesna srebrna verzičica.

Najdeni predmeti v vozovih drž. železnice, prijavljeni na postaji glavnega kolodvora v Ljubljani: damski plašč; nahrbtnik z ruto; nahrbtnik z živilji; nahrbtnik z nakazjo; trije moški dežniki; prazna aktovka; damski klobuk; štirje damski dežniki; moški suknjič; aktovka s prazno vrečko; kovček z radio aparatom in dam. perilom; deška čepica; nov srp; moški dežnik in italijanska knjiga; ročna torbica; zavitek moškega perila.

Ceferin:

Šport na Ljubljani

»Kakoš je pacla v vodo!«

Razburjeni glasovi, vreščanje otrok, odpiranje oken, topot bežečih korakov. Nabrežje ozivi kakor ob veliki nesreči.

Ko ni več mnil dan, nekajkrat niti ura, da bi se ne ponovilo take »nesreče«, nisem več verjel vanje.

Neko pohujšanje je moralo priti nad perjad — sem pomislil. Kako lepo mirno in varno se je doslej pasla na zelenih bregovih naše tihle Ljubljane!

Zanimala me je stvar, pa sem na široko odprl oči, da bi prodir v krivnost teh pogostih »nesreč« in izvohal pohujšanja jedro.

Skozi okno sem videl kokoši, ki ni »padla«, marveč se je v elegantnem loku pogrnala na vodno gladino.

Samomorilna manija? — mi je prešinilo možgane.

V času, ko za vsako putko stopa človek in nenehoma shtari: »Čepka daj mi jajce!« je taka domneva razumljiva in upravičena. Moj Bog, saj ima taka živalca tudi živce in jih utede izgubiti!

Od kar so v bližini Tranč napravili jez in slap, se je vodna gladina v strugi dvignila, tako da imam iz stanovanja prav lep pogled na reko. Kadar zahrumi nabrežje, stopim k

